

మీ బాయిలరు

విశేష కాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామోజిషన్"ను యుపయోగింపవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామోజిషన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేజంటక్లే వ్రాయవలయును

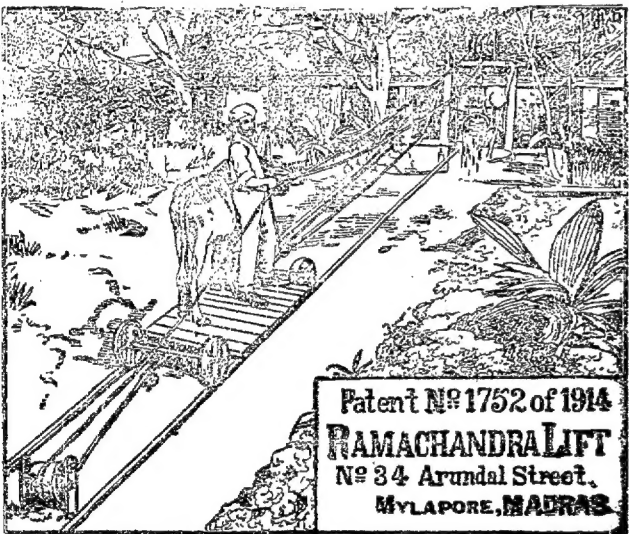
5 గాలనులుగల రము 1-కి రు 25-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్,

తపాలపెట్టె నెం 553 కి రు

మదరాసు

(వై కామోజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

రామచంద్ర విత్తము

విషయ సంగ్రహము.

(1) ఎటువంటిలోతైన బావికైనను ఉపయోగించ వచ్చును. (2) నిమిషమునకు 5 మొదలుకొని 50 గ్యాలం లవరకు నీర్లుతోడును, (3) దీనికి గొట్టములుగాని ఫుట్ వాల్వులుగాని వాటరు జాయింట్లుగాని లేవు. 4, అడ వాల్వు, ఎడ్లు, గుర్రము, కంచరగాడిదే మరయే యితర జంతువునయిన ఉపయోగించవచ్చును. (5) మోటరులన ఎడ్లు, ఎత్తుకుకట్టపడిఎక్కి వెనుకకు పోవడమైన పరితా పముఏమియు దీనిలోలేదు. (6) బల్బు మైన రెండెట్టులాగు పెడమోట నీటిని ఒకచిన్న యెడ్డుయొక్క బరువునన నె తోడగలదు (7) దీనికి రెండెట్టు అనావశ్యము గావున ఖర్చు చాలా తక్కువగును. (8) దీనిబొక్కెన దిట్టచ యిన యనుపరేకుతో చేయబడినది. చర్మపు బొక్కెనలు

వాల్వు బొక్కెనలు మోస్తరుగా నీళ్లుకారదు, చాలాకాలము వరకు మరామతు గోరదు. (9) ఎడ్డుకుపని ములభమగుటచేత మోటరుపై చాలసేపు నీళ్లు తోడించవచ్చును. తరువాత యీ ఎడ్డునే బండినిలాగుట మొదలైన యితరపనులకు ఉపయో గించవచ్చును.

ఖరీదు సుమారు 30 అడుగులవరకు లోతుగల బావికి 531) (1) పెద్దయెడ్డువిత్తము ఖరీదు రూ 200—0—0 (2) ఎడ్డు ఏకము ఖరీదు ,, 175—0—0.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

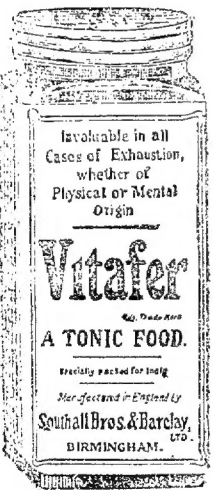
నిశ్చేతుక ధర్మము:—శ్రీ సర్వజనవిద్యారూపదాయిని గ్రంథనిలయవాది కోత్వనపు మరుదినమున అనగా 14-11-16 తారీఖున మ॥ రా॥ రా॥ డి. పి. డబ్లియు వాసినిశ్చేతుక పుల్లూ భోట్ల వేంకటసుబ్బయ్యగారు రమారమి 800 మంది బీదల కన్నదాన మొనరించిరి.

శ్రీ నాగేశ్వర రాత్రి పాఠశాల:—మా పురమున విరా డ్లి శ్రీ రామచంద్ర పుస్తక భాండాగారముబంధముగా 30 మంది విద్యార్థులతో క్రిందటి నెల 29-వ తేదీన పాఠ శాలను, ప్రారంభించి ఏతత్ పాఠశాలకు, సుప్రసిద్ధ భాషాభి మానులును, ఆంధ్ర వైదిక పత్రికాధిపతులును నగు, శ్రీయుత కాశీవాసుని నాగేశ్వరరావు పంతులవారి నామం బిడినారము. నాటిరేయిని విద్యార్థులలో బీదవారలకు పలకలు, పుస్తక ములు, ఉచితముగా నొసంగినారము. ఈ పాఠశాల దిన దినాభివృద్ధి గాంచుటకు పరిమేళ్యరం డనుగ్రహించు గాత! అని గుడివాడ తాలూకా బొండ్లపాడునుండి యొకరు వ్రాయు చున్నారు.

తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు:—రాజమండ్రితాలూకు బోర్డు ప్రెసిడెంటుపదవి కొన్ని దినముల క్రిందట ఖాళీఅయినది. ఆపదవి మ-రా-శ్రీ, బారు శ్రీనరసింహారావుగారికి గవర్న మెంటువా రొసంగెను. వారు ఇచ్చట న్యాయవాదులు. వయ సున చిన్నవారయినను దేశోపకారార్థమయిన కార్యములందు కడుపూనికతో బాటుపడు స్వభావముగలవారు. ఈనూతన పదవినిగూడ శక్తిపాఠశ్యములతో నిర్వహించి ప్రజల మెప్పును బడయుదురని నమ్ముచున్నాము. శ్రీనరసింహారావు గారిని ప్రెసిడెంటుగ నియమించుటచేత వారిదివరలో నిర్వ హించిన వైసు ప్రెసిడెంటుపదవి ఖాళీఅయినది. దానిని న్యాయవాదులు, గవర్న మెంటు ఉద్యోగులుకాని వారికి నిచ్చిన బాగుగ నుండును.

“వైయ్యదు అహమ్మదు మిమోరియల్ ప్రెసిడెన్సీ చాంపియన్ షిప్ క్రిడెట్ - యేటారు 1916”:—ప్రతిసంవత్సరముజరుగవైయ్యదు యాయాటలు రాబోవు డిసెంబరు 20న తారీఖునుంచి ప్రారంభ మగును - ఇందుకాలుబంటి, టెన్నిసు, బాడ్మింటను మైలుపరుగు మొదలగు క్రిడెట్లకు పీట్లు, వెండిగిన్నెలు, వెండిబంగారు పతకములు బహుమానములుగా నొసంగబడును. ఈ క్రిడెట్లకుచెన్నై పురి రాజధానిలోనున్న, కాలేజీలు, స్కూళ్లు క్లబ్బులు పోటీకి రావచ్చును- రాదలచిన వారు ఈక్రింది ప్రవేశమునుములతో కార్యదర్శిగారికి దరఖా స్తులను నవంబరు 30 తేదీలోగా పంపవలెను. ఇతరసంగతులు సైక్లిటరీవల్ల తెలియనగును. ఫుట్ బాలురు. 10, బాడ్మింట నురు. 6, టెన్నిసురు. 4 మైలుపరుగురు. 2—దుగ్గిరాల దేశ్రాజు—సైక్లిటరి.

గోపాలకృష్ణ గోష్ఠీ విద్యాలయము, పసుమట్టు:—ఈ నామముతో నొక యిన్ కంప్లీటు సెకండరీ పాఠశాల 1910 వ డిసెంబరు నెలలో సుమారు పండ్లెండుగురు విద్యార్థులతో స్థాపింపబడియె. తత్ప్రేరేపిలి యింత దనుక ప్రతి వత్సరమునందును, విద్యార్థు లున్నతవిద్యాభ్యాసము నిమిత్తము బంధరు, బెజవాడ గుంటూరు మున్నగు పట్టణములకుఁ జని నాల్గవసా రమునందు జేరుచు విద్యాభివృద్ధి నొందుచుండిరి. పాఠశాల యన్ననో శుక్లపక్ష తీర్థాచారనిమాడ్కి దినదినాభివృద్ధి నొం దుచు ముప్పదియందే విద్యార్థులతోడను, నిరువు రుపాధ్యా యులతోడను, నభివృద్ధి గాజొచ్చెకాని గత వత్సరమునుండి ‘నానాటికి తీసికట్టు నాగంధ’ట్రును మాడ్కి తీశించుచుండె. ఈ గ్రామవాసు లీ విద్యావిషయమున మూఠీభావము వహించి నిడించుచుంటయే దీనికిగల కారణంబు. ఈగ్రామ వాసులు గావించిన నానంధభూరత్వము క్రియాశూన్యత్వముల లోనియ్యది రెండవది, ‘మఖలోపుట్టి పుట్టులో మాడె ననునటుల వీరిచే స్థాపించినవతనమందిర నామరాహిత్యంబు ప్రాథమికము. ఈ గ్రామవాసులు ప్రతిసంవత్సరము నందు గ్రామమునుండి యన్యగ్రామములకు విక్రయము నిమిత్తము బంపుధాన్యముపై పుట్టి 1 కి రెండు లేక నాలుగణాల చొ॥ సొమ్ము వసూలు చేసినచో ప్రతి సం॥ సుమారు నాలుగైదువందల రూప్యము లాదాయము సులభముగఁ జేకూరగలదు. గ్రామములో నాల్గవ తరగతియందు దుత్తీర్ణుడైన ప్రతివిద్యార్థిని నీ విద్యాలయమునకు బంపి విద్య నభ్యసించుజేయ ప్రోత్సాహము ప్రతి తల్లి దండ్రు లకు నొసంగుట. ఇటుల గావించిన విద్యాలయ ముచిత్తస్థితికి రాగలదు.—ఈగ్రామంబునగల యువజనసంఘము నిదురఘండి మేల్కొంచి పాఠశాల నుచిత్తస్థితికిఁ దీసికొనిరా బ్రయత్నిం తురు గాత.

Vitafer

The Greatest of all Tonic Foods.

విశేషరు వచ్చుటయనగా ఆరోగ్యమున
గొప్ప ఉత్తేజక ద్రవ్యము వచ్చినట్లే.

విశేషరునందు, అంగ్లేయ శాస్త్రములలో చెప్పబడినరీతి పాలసత్తువ యున్న, భాస్వరమున్న, యితరములయిన స్వతఃస్పిష్ఠములగు బలకరములయిన దినుసులున్న ఇందు జేర్పబడియున్నవి. విశేషరు బ్రిటిషువారిచే తయారు చేయబడినది.

విశేషరు అనేకమంది వైద్యులచేత వాడబడినది.

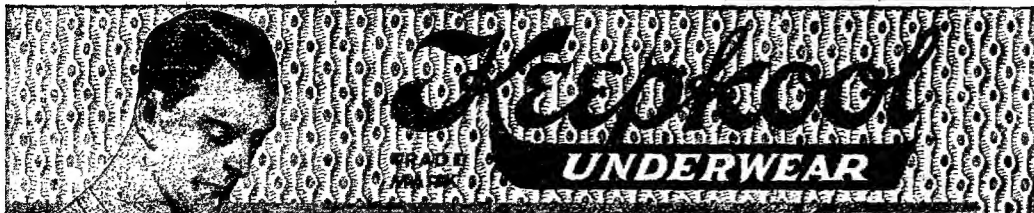
శరీరపటుత్వము తగ్గినట్టియు, నిస్త్రాగిగలిగినట్టియు, నొక రోగికి మంచిగుణ మిచ్చెను.

మిక్కుటమగు బలహీనము, చెమటలు గ్రమ్ముటయు గల రోగికి మిక్కిలి చక్కని గుణమిచ్చెను. అన్నిరోగముల యందును ఆరోగ్యమును గలిగించును.

విశేషరు సర్వత్ర దొరకును.

1-కి	2-2-0
2-కి	3-12-0
3-కి	4-8-0
4-కి	5-8-0
5-కి	6-8-0
6-కి	7-8-0
7-కి	8-8-0
8-కి	9-8-0
9-కి	10-8-0
10-కి	11-8-0
11-కి	12-8-0
12-కి	13-8-0
13-కి	14-8-0
14-కి	15-8-0
15-కి	16-8-0

పేజెంటు:— స్పెన్సరు అండు కంపెని,
మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

నవీనభావము.

స్థితిస్థాపకత్వము గలిగి సూత్తరంధ్రములు గల

తోభాగపు టుడుపులు.

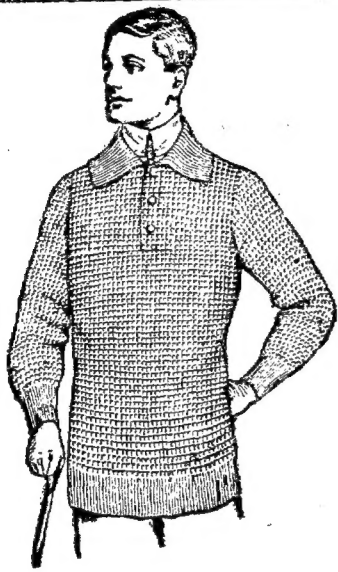
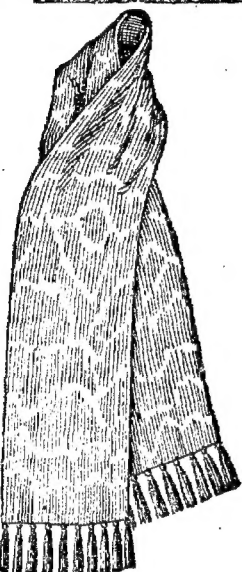
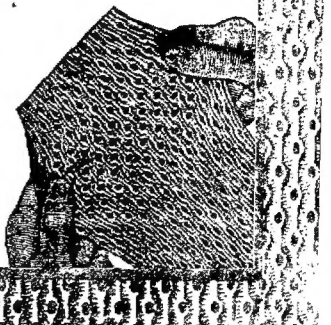
ఉష్ణకాలమునకు తోభాగపు టుడుపులు సూత్తరంధ్రములు గలట్టివి తయారుచేయుట చక్కని యుద్దేశ్యము. ఇయ్యది చక్కని గాలిని, చల్లదనమును సౌఖ్యమును గలుగజేయును. తోపలి యడుపులు స్థితిస్థాపకత్వమును గలిగియుండవలెను. సౌఖ్యము కోరకును, కొంతకాలము గట్టిగ నుండునవి గనకన, సాగునట్టి ఉడుపులను చూచి కొనడు.

అన్ని రకములు చేతులు పొడుగుగా నుండును.

మాదిరికొరకు వ్రాయుడు.

సాగునట్టి అంచులు

“క్విప్ క్యాం” ఉడుపులకు ప్రత్యేక సుగుణము. ఇదిలేనిచే “క్విప్ క్యాం” అంటిటి సౌఖ్యమును నీయజాలదు. పలు మారు ఉతుకుట, మొరటు ఉపయోగము వలన “క్విప్ క్యాం” చెడిపోదు. అరిచోవ్తా లగాని, ద్రావ్యుగాని రూ. 1.15.0

ఘనమయిన రంగుగల పూర్తిపున్నితో నున్న చెరుట పూలు తెచ్చిన మధ్యమలు నార్పు తెచ్చిను ఉడుపు. తెలుపు. మచ్చులంబలు. రూ. 2.15.0 గుండీలుగాక. రూ. 5 8 0

‘లక్ష్మ’ ట్వీల్స్

మొదటి రకము. ఇంగ్లీషు ట్వీల్స్ ప్రవీణులయిన యూగోపి యనుల యాజమాన్యము క్రింద ‘లక్ష్మ’ను, ఆఫీసు, పికాదులకు పనికి వచ్చునట్లు సిద్ధము చేయబడినది.

ఇండియాలో, కాలరుతో గాని, లేకుండగాని “లక్ష్మ” ట్వీల్ వస్తులకు” మరి ఏవియు

పాటిరావు: ఒకటి తెచ్చించి చూచినచో మీకు బోధపడును.

ఏ నమోనాదైనను ఒకటేధర.

రూ. 2.4.0 లు.

వాటర్ ప్రత్యేకము.

నీరునిగవు. వచ్చుకవయిన రకములు ఇంకా చిత్తరువులతోని మాదిరి, మోటారు నూట్లు, ప్రత్యేక రకము. రూ. 45-8.0

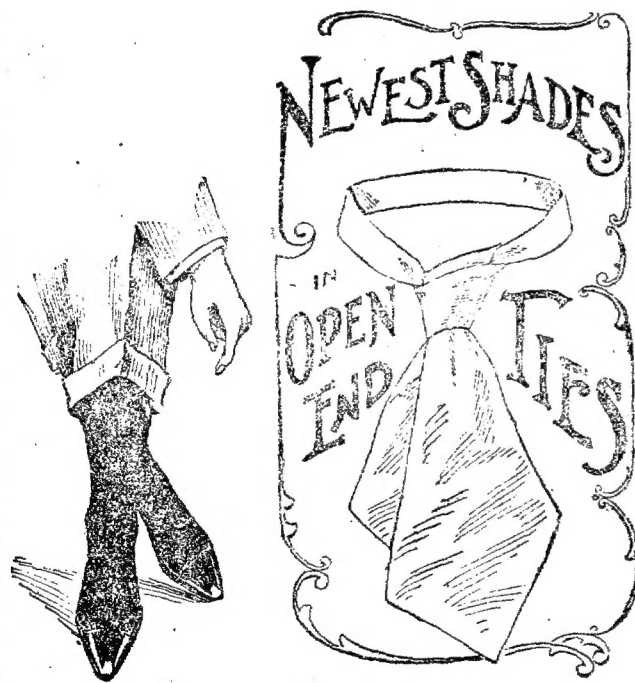
మా ప్రసిద్ధి తెక్కిన

టెన్సర్

ఇకావల్లెనుకోలు.

జములు నేత. కాకింగు లోను న్న రంగులను గలదు. టోపి నీతము గలదు. సామాన్యమైన బరువు. బొత్తిగా నీరు దిగనీయదు. చేతులు ఉండవు. ఇంగుడుల కొడుగు కొడుకులకు రుటు ముక్కలను రుటు ము, చల్లగా వుండవ 48 మొదలు 78 అం. పొడవు.

రూ. 21.8.0

మగవారి, బ్లాక్ యూనియను $\frac{1}{2}$ అం. జము లతకబడిన స్టాకింగు, జము లతకబడిన బొటాన వ్రేళ్లు, మడిమలు గలది. 10, 10 $\frac{1}{2}$, 11 అం. పరిమాణము జత 1-కి రూ. 0-14.0.

ది. సర్వీసు, కాక్టర్ $\frac{1}{2}$ స్టాకింగు - ఇల్లని నిగనిగారముతో, టేక్ & నేవి, సామాన్య తూనికగలిగి, చుంచి ఉన్న, జములతకబడిన కాలి నేళ్లు, మడిమలు గలవి. ట్రైకోమవారిచే తయారు చేయబడినది. తూర్పుదేశమున వచ్చుకవయిన ప్రాకు దొరకును.

వెల జత 1-కి రూ. 1.12.0.

వెడలుపయిన వ్రేళ్లుగలది ఆకుపసుపు, గోధుమరంగు నేవితక ఆకుపచ్చ నిగనిగారింపుగలది. వెల. రూ. 1.15.0.

ఉన్ని ప్రయాణపు

కంబల్లు.

అనేకరకములు రూ. 8-14 లు

మొదలు రూ. 19.8.0 లు వరకు

కలవు.

ఎక్కువ పొడుగునకము.

రూ. 13.8.0.

మృగువయిన నూలు బనియ నులు, తుపటు ము న లే నే

రూ. 1.

ది. వి. సి. ఎస్.

నలుపుతోను, కాకింగు లోను చక్కని జములు నేత పరమాట్లు ఇకావల్లె నేవ్ కోటు. గడ్డలజాయింట్లయందు చక్కని కట్టువేసి మడుగుటి యుండును. ప్రక్క తేబులు, పూరుకాలరు, గళమునపులు, చక్కని నీరునిగని చొక్కా సామాన్యపు ధ. 48 మొదలు 58 అంగుళములు పొడవు. వెల రూ. 27.8.0.

విలాసము:— వైటవేలెయ్ డేలా కంపెనీ,

సీమలో రిజిస్టరుకాబడియున్నది.

పోస్టుబాక్సు నెం 304 మద్రాసు.

WHITEAWAY, LAIDLAW & CO. LTD., POST BOX 304, MADRAS. (INCORPORATED IN ENGLAND.)

మదరాసు, అందు, సదరన్
మహారాటా రైల్వే కంపెనీ

లిమిటెడ్
ఇంగ్లండులో ఏర్పరుపబడినది.

కావలెను

బసరాలో పనిచేయుటకు 20 మంది జీనులు
కుట్టు పనిపాండు కావలెను. నెలకు రూ 50 లు
జీత మియ్యబడును.

దరఖాస్తు లీ దిగున చిరునామావారికి పంపు
కొనవలెను.

యల్. ఇ. టెయిలర్ గారు.

యం. అండు యస్. యం.

రైల్వే డిక్రూటింగు ఆఫీసరు, (రాయపురం.)

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయ
గలుగుటకును తిరిపీయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు
నడుచునో యేదేభాగములు యేదేపనులుచేయునో అవి చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంశముల
నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈ పాఠశాలలో యూరోపియన్
దొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును.
అందులకు ఫీసు 80 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు డిసెంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ
మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 80 వ తేదీన
గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును
పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావాసం
బడును. ఈ క్రింద నుడవారిచువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.

ట్రాజానా
ప్రకృతి శాస్త్రభివృద్ధి

593

ప్రపంచమునందలి ప్రతిదేశమునను, మానుషిక దౌర్భ
ల్యము అవస్థలను గూర్చియు, వర్తమాన భవిష్యత్కాలముల
సంతతివారల ఆరోగ్యభివృద్ధి సాధనమునుగూర్చియు, అనే
కులు ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులు వారి జీవితముల ధారపోసి
యున్నారు. అకాలపు వృద్ధాప్యమునకు నూచనయగు వెంట్రు
కలురాలుట చానికరములగు క్రిముల పనియను నిధారణ నేటి
నపు () లలో ముఖ్యముగ మనకు సంబంధించినది.

ఈ వ్యాధి అనేక యావనలందు సామాన్యముగ నున్నది.
ఈ క్రిమి సముదాయము వెంట్రుకల నంటియుండు చర్మపు
కప్పలలో ప్రదేహించి వెంట్రుకల యభివృద్ధికి కలసిక, రక్త
నాళములనుండి వచ్చు పదార్థమును తినివేయును. దీని పక్ష
సానము వెంట్రుకయొక్క పొడునకించి వెంట్రుక పాలిపో
గలుగును.

ఇందుకు కారణమును కనుగొనుటలో ప్రకృతిశాస్త్ర
జేతలు ఆ కారణనివృత్తి సాధనమునుకూడ కనిపెట్టినారు. ఆ
క్రిమిసముదాయమును నశింపజేసి వెంట్రుకల పాడునకు తగిన
ఆహారమును కలుగజేసి వాటి నాగ్రమునకు దెచ్చుటయే
ఇందుకు సాధనము. ఇంతవరకును ఇట్టి సాధనము అసాధ్య
మని తలంపబడెను కాని, ఇప్పుడు "ట్రాజానా" యననది.
ఇందుకు గాను యిప్పుడు కనిపెట్టబడినది.

"ట్రాజానా కేశాహరము" క్రిములను బంపును. వెంట్రు
కల సాదులకు పుట్టిజేయును. వెంట్రుకల నెరుగునట్లు
చేయును. కిరిటమునబోలు తన కిరోజపుంజము క్షీణించె
ననియే శ్రీయుతు చిచారబడె నవసరములేదు. త్వరగ నిశ్చయ
ముగ నది రాగలవు. ఏమాత్రమును యావనదేశలలో వృద్ధాప్య
మును భరించనవలయులేదు. తమ దృష్టిపథమునందున్న యీ
యావనాధమును వినివోగించి తమ యావనమును కాపాడె
నవచ్చును. "ట్రాజానా"లో కొవ్వుకలియదు.

క్రిములు నడుగవచ్చును. ఇది రెండువిధములుగ నుండ
వచ్చును. ఒకటి పురుషులకు, వేరొకటి స్త్రీలకు, మొదటిది
అంటుకొని ముందునట్లుగనూడ వచ్చును. మీ రేయందుల
కుకాణములలో నడిగినా యిప్పుడు లేదా పోల్ ఏజెంటు
వచ్చి అందులో లిమిటెడ్ 19 కేకండులైన లిచ్ పోస్టు
వచ్చి 22వ ప్రాసు అనివ్రాసిన వెస్టింగ్ హౌసు యిప్పుడు.
లిచ్ 5 రోజులు సీ సా చట్టువేదానిలో సూచి 1-12 0

కొల్లేటి ములక

లంకలం దింకిను నీ రుండుట.

శేష సహాయ మవసరము.

(మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి.)

కైకలూరు, నవంబరు 17:— మొన్నటివలెనే నిన్నను
కూడ మేము కొందరు సేవకబృందముతో కొల్లేటికోట
ప్రాంతమునకును, గుడివాకలంక ప్రాంతమునకును బయలుదేరి
తిమి. కొల్లేటికోట ప్రాంతమునకు సేవకబృందము రూ 150 ల
వియ్యము రసవర్ణములతో బయలుదేరిరి. వారు ఆదివారము
నాటికి గాని తిరిగి రాజాలరు. మేము గుడివాకలంక ప్రాంత
మునకు వెళ్లితిమి. నిన్నను, మొన్నను మాపడవ పండి కోతకు
సిద్ధమై మునిగి కుళ్ళిపోవుచున్న చేలలోనుండి ప్రయాణము
చేసినదని వ్రాసియుంటిని. నిన్న మాపడవ చాలభాగము
జీలుగ వనములలో నుండి పోయినది. నేలకొరిగి
జీలుగ బెండులు నీటివూడ తేలి యాడుచుండెను.
జీలుగ పువ్వులు పచ్చని యాకుల మధ్యను, నూర్యకీరణ ప్రోద్బి
ష్టమై పాటలనగ్గముతో ప్రకాశించుచుండెను. జీలుగ వన
వానియగు కొల్లేరుకనకక సంతూర్ణ యావన శరీరయై తన
భవళికాంతులను ప్రసరింపజేయుచు విహరించుచుండెను. మే
మారు మైలుల దూరము ప్రయాణము చేయునప్పటికి దవ్వల
నుండి ఏలూరులోని యంత్రాలయపు ధూమము దృగ్గోచరమగు
చుండెను. గుడివాకలంక కొల్లేటికి సుదూరము కైకలూరునకు
రమారమి 7 డు మైలుల దూరమునందున్నది. మా నూర్మమధ్య
ముగ్గురికొక యెత్తైన ప్రదేశమునందు గడ్డి కుప్ప యుండెను.
దానివూడ తక్కితేనన్ని సర్పములు బుస్సులు గొట్టుచు, మా
పడవను జూచి యురకలాడజొచ్చినవి.

4 గంటలగునప్పటికి మేము గుడివాక లంకనుచేరి
పడవను, ఇండ్లముందర కట్టిపెట్టితిమి. పడవ గ్రామము చేరిన
ప్పుడు గుప్పమని దుర్గంధము కొట్టి నారంభించెను. మేముచూచి
నలంకలన్నిటి కంటెను గుడివాకలంక నెద్ది. లంకయందు
150 ఇండ్లున్నవి. వానిలో సాలిక ఇండ్లు కూలిపోయినవి.
లంకయందు చేపలవాండ్రును, మాలలు కావునముచేయుచు
న్నారు. అక్కడి జనసంఖ్య రమారమి 800లు. వరదవచ్చినప్పటి
నుండియు, అధికారు తవ్వకును, వచ్చి లంక ప్రజలను జూచి
యుండలేదు. ఇదివరకువచ్చిన ములకల కిప్పటికలె ప్రజలు
బాధ పడలేదు. చేపలను పట్టుకొని ప్రజలు
ఏలూరు ప్రాంతమునకు తీసికొని పోయి వానిని
అమ్మకొని జీవించుచుందురు. చేపలపట్టుకొను నిమిత్తము
కొల్లేటియందు వేసికొనిన "మావులు" మొన్నవచ్చిన ప్రవాహ
మునకు కొట్టుకొనిపోయి ప్రజల జీవనాధారము పడిపోయి
నది. కావున లంకలోనివారిలో నొకరిద్దరు తప్ప తక్కినవారు
పొట్టగడియక బాధపడుచున్నారు. మాలవాళ్లలో 50 మంది
వరకును లంకనుండి లేచిపోయిరి.

నాయెడుట గడక గ్రహాంతరేసికొని మాలశ్రీమొకతె
నిలువబడియుండెను. ఆయనకు 80 సంవత్సరములు గాతినవి.
వాగ్ధక్యమునకుతోడు ఆమెకుకండ్లుకూడ కనువించవు. ఇరుగు
పొరుగు ఆస్కారముగాని సరియే యరలంబనముగాని ఆమెకు
లేదు. ఆదురదృష్టవంతురానికి గృహములేదు. బంధు
వులులేరు. మడిమాన్యములు లేవు. లోకమునందు బంధువు
లేవనకులేక, కన్నులేక, యే ఆస్కారములేని, 80 యేండ్ల
శ్రీకి వివములుగడచి, పొట్టజరుగుట యెట్లు? ఆదీనురాలి
స్వయాపము నేను ముచిపోవలెనన్నను నురపునకు వచ్చుట
లేదు. గుఱిమేళుములచే కారు క్రమ్యకొనియుండిన ఆమె
నదననుండలము కళావిహీనమై ముమ్మలను జూచినవెంటనే
ఆకాల జలదోదయమునలె కన్నీటిధారలు వర్షించినవి. ఆమె
కండ్లనిరు నింపుకొనుచు, "బాబో" అని వణుకుచు, చేతులు
రెండును జోడించి, శిర్గ శరీరముతో సేవక
బృందమునకు పడేపడే ననుసక్రమం నారంభించినది. ఆమె
శరీరము కృశించి యెముకల ప్రోవు పయి కగపడుచున్నది.
మాంస విహీనమై యుండిన ఆయన శరీరము ముకుతలు పడి
యుండెను. మాటిమాటికిని ఆదీనురాలిశరీరము కంపించిపోవుచు
అప్పుడో ఇప్పుడో నేలబడిపోవునని భయముచేయుచుండెను.
ఆదురదృష్టవంతురాలు నడువలేక నడువలేక తప్పుటకులు
పెట్టుకొనుచు నేను గ్రామమునుండి లేచివచ్చిన తరువాత మా
పడవయొద్దకు వచ్చియుండెను. ఆమె చినిగిపోయిన గుడ్డవేలి
కలను, ముడిపెట్టుకొని, మొలకొక వ్రేలికను, రెక్కల కొక
వ్రేలికను, అడ్డుపెట్టుకొని యుండెను. ఆదీనురాలి సున్న
నితిని కన్నులారగాంచి ఆమె ముఖనితిలో లీనమై కరుణగాల్చి
నేనాసభ్యులమెకు 6 రెట్లు వియ్యమును రసవర్ణము నిచ్చి ఒక
వస్త్రమును దానముచేసి తమ బిడ్డములను సాగ్ధకము చేసికొన
గల్గిని వ్రాముభాగ్యము నాకు లభించినది. ఆయన పొట్టిని
వాచు దినుసుల వరకును తొలగించుటకు కారణభూతులైన
బౌధార్యుణ సంపన్నులగు ఆంధ్రహాజనులు నిశ్చయముగ

ధన్యులైరని చెప్పవచ్చును. వరదబాధచే నాపన్నులైన వారి
సాహాయ్యము నిమిత్తము సామ్యిచ్చిన శ్రీమంతులును, సామా
న్యులును, ధన్యులే. అందులో త్రాపి నిలువ నీడలేక, ఆక్రితు
లులేక, కట్టుకొనుటకు గుడ్డలేక, నడుచుటకు శక్తియు, కన్ను
లులేక, వ్యాధిదేవతకును తుధాదేవతకును, దాసురాలైన
ఆదురదృష్టవంతురాలికి చేసిన సాహాయ్యము ఆంధ్రజనుల విత
రణమునకు పరమలక్ష్యముగ నుండును. మరియొక ఆంధ్రరా
లును, జీగ్రవనసధారిణియై చలిచే వణకు చుండుటచే నామె
కును సేవకబృందము వస్త్రదానము చేసిరి.

వడ్డెవాండ్రకంటెను గుడివాకలంకయందు మాలశ్రీతి
చాల దుర్భరముగ నున్నది. వారిలో నేను జూచినంతవరకును,
ఒకరికిని దృఢగాత్రము లేదు. ప్రతివారి శరీరములును కృశించి
ప్రాణములు బొందినంటి పెట్టుకొని యున్నవి. ప్రతివారికి
కండ్లు గుంటులుపడినవి. దవ్వడ లంటుకొనిపోయినవి. 60
యేండ్లు దాటుటకు పూర్వము వారిలో చాలమందికి నడుములు
వంగి నేలను స్పృశించుచున్నవి. వారిలో చాలమంది రెక్కల
మీద గుడ్డలులేక చలిగాలియందు మోళ్ళవలె నిలువబడి
యుండిరి. పెద్దవాండ్రు వియ్యముకొరకు బుట్టలను పట్టుకొని
పడవద్దగ్గర నుండగ, ఆరెండ్రలోపు పిల్లలు సరళభావముతో,
నవ్వుముఖములతో పడవను సమీపించి "కాస్తా ఉప్పగల్లు
పెట్టండి బాబూ; రెండు ఉల్లిపాయలు ధర్మముచేయండి
నాయనా; కూసంత చింతపం డియ్యండి తండ్రి, నోట్లోవేసి
కొని వప్పరించెదము, మీ పేరు తలచుకొంటూ; మిన్నులిని
దైవమిట్లు పుట్టించె కాబోల"ని, వచ్చి రాని మాట
లతో చెప్పకొనిరి. శ్రీమంతుల యిండ్లయం దెందరు పిల్లలులే
రు? వారిలో నెందరు నేలమీద కాలుపెట్టిన కందిపోవునని
తలదండ్రులు భయపడుటలేదు. పుత్రవాత్సల్యము, ఆగర్భ శ్రీ
మంతులకును, నిరుపేదలకును సమానము. అట్టినితిలో నేను
చూచిన పిల్లలందును, శ్రీమంతులకు జన్మించిన పిల్లలందును
కన్నకు విశేష వ్యత్యయము మాననపరకల్పితమేగాని, వైవిక
ముగాని జన్మసంభూతమనిగాని కాదని నేను జూచినట్లుగనే
శ్రీమంతులును జూచియుండినయెడల వారికిని వ్యక్తము కాగ
లదు. శ్రీమంతు లీతత్వార్థమును పూర్తిగ గ్రహించి విరివిగ
ధర్మము చేసినయెడల, గర్భదర్శిద్రుల పిల్లల దినస్థితి పూర్తిగ
గాకపోయిన కొంతవరకైనను తగ్గి వారు తమ పౌరధర్మమును
నిర్వహించుకొని, దేశమునకు కాశ్యోతీర్తిని సముపార్జించగలరు.

మేము 200 మందికి వియ్యమును, రసవర్ణము నిచ్చిబయలు
దేరునప్పటికి సాయం కాలము 5-30 నిమిషము లైనది. గోపూళి
కాసంయునునందు క్రమక్రమముగ నాకసము రక్తవర్ణమును
దాల్చుచుండెను. అంతకుంతకు కృష్ణగర్ణమును దాల్చుచుండిన
మేళుమాలికలు నీటియందు ప్రతిఫలించు చుండెను. దవ్వలని స
రంగముగనుండిన జలప్రవాహమును భేదించుకొనుచు పోవు
చుండిన తాటిదోనెల మార్గము భుజంగిశ్రుశేఖలు బారులు
కట్టిపోవుచుండినట్లు కనుపడు చుండెను. ఆమార్గము మీద
పడియుబికిన మేళుముల రక్త కాంతులు చిరులెరం
గముల సాహాయ్యమునలన నలుదిక్కులకును ప్రసరించుచుం
డెను. క్రమక్రమముగ చీకటులు వ్యాపించి మాగమనమునకు
అంతరాయము కలిగించినవి. ఆకటికి నీకటియందు మాపడవ
దారిదెప్పి ఒక జీలుగవనమునందు తగుల్కొని, అటునిటు
కదలదయ్యెను. కళాసులును, మేమునుదిగి పడవను త్రోయుద
మనుకొనినను అక్కడ నీరు అగాధముగ నుండెను. ప్రవాహ
మక్కడ గడలకుకూడ అందలేదు. ఆసంయునునందు గాలి
శోరుగ వీచుచుండినను; తెర చాప పడవను కదల్చలేకపోయెను.
అట్లు చాల నేపు తంటాలుపడిపడి నననుదాటి బయలుపడితిమి
మేము కైకలూరుచేరునప్పటికి గాల్చి 9-30 గంటలుదాటినవి.

గుడివాక లంకలోని ప్రజల దుర్భాగినితని తెలుచుకొనిన
ప్పుడు, బంకూరాజ్ఞానమువలన చిక్కి శల్యములైన దుర్దృష్ట
వంతులు జ్ఞాపకము. వచ్చుచున్నారు. అక్కడ చిక్కి శల్యము
లైనవారి రూపములు మాడరన్ రిపూర్వప్రతికయందు ముద్రి
తములు. అందు ముద్రితములైన చిత్రములకును, నేను నిన్న
జూచిన వారి స్వరూపములకు నాకంతయు వ్యత్యయములేదు.
మల్లవరము కైకలూరునకు పదిమైలుల దూరమునందున్నది.
అక్కడ పది పండ్లెండు ఇండ్లగొల్లుల మాత్రము వాసముచే
యుచుండిరి వరదవచ్చినవెనుక వారు గ్రామమును వదిలిపెట్టి
జిల్లేమీద పడి అడుగుకొని తిని జీవించుచున్నారు. గ్రామ
మునం దొకయిల్లుతప్ప తక్కిన వన్నియు కూలిపోయినవి.
వారికి నేటియందయమున కైకలూరునందు వియ్యము నిచ్చితిమి.

మొన్నను తహసీలుదారుగారు, నందిగామ లంక, దాన
గూడెములకు వెళ్లి ఒకబస్తా వియ్యమును రెండుబస్తాల ధాన్య
మును పంచిపెట్టించిరి. లంకలం దెంతవరకునో సాహాయ్యము
చేయవలసి యున్నది. కావున నిదినర కుపేక్షజేసినను అధికారు
లివ్వడె నను, ముందునకువచ్చు సదయభావముతో మరింత
తోడ్పడ ప్రార్థితులు మేస్త్రీలుగారు లంకలలో నెవరెవరి
ఇండ్లుపడిపోయినవో తెలిసికొనుటకు మాత్రము,
బయలుదేరినని తెలియుచున్నది. వారుగక వెనుటకంటె
వియ్యము రసవర్ణములతో బయలుదేరినయెడల దినుసుల విశేష
సాహాయ్యకారిగ నుండును. లంకలలోని నీరికను తీయుటకు
అధమును నెలదినములైనను పట్టును. తావర్వ్యంతము అధికా
రులు ప్రజలను రక్షించనియెడల. వారిగతి యేమికావలయును?
ప్రజానాయకులును, అధికారులును వెంటనే దీనికి తగిన
ప్రతిక్రియను జేయవలసి యుండును.

సమకాలి కాభిప్రాయములు

(0)

సర్ రవీంద్రనాథ ఠాగూరుగారు.

కెనడాదేశమున భారతీయులు పడిన సంకటముల జూడ రవీంద్రనాథ ఠాగూరుగారు కెనడావారి ప్రాధాన్యము తీరస్కరించుట కడుంగడు స్వాభావికము. సామాన్యులగు భారతీయుల నాదరింప నొల్లని దేశములు భారతీయోత్తముని సత్కరించు సంతసమును బొందజేయుటయు క్రియ క్రము. కేవలముంగోపమునై నావహించిన ఇట్టి యన్యోన్యకలహము లొకేసామాజ్యమునందలి రెండుదేశములవారి మధ్య మేము ప్రోత్సహింపముగాని కొన్ని కొన్ని సమయములందు మాత్ర మాత్రగౌరవము కాపాడుకొనుటకు నిశ్చయముగు నిలకడ యత్యవసరము. ఇదియు నట్టివానిలో నొకటిగా బరిగణింపబడదగి యున్నది. మఱియు దీనియందొకొక విశేషము గలదు. బుద్ధివంతులైన ననుసరించుచున్నైతికధర్మము ననుసరించుచు చేసిన ఈ బహిష్కారము సందర్భానుసారమున వ్యాయముగ గన్పించుచున్నది. భౌతిక క్రియాశీలమున జేయు ప్రతిక్రియలకంటె ఠాగూరుగారు జూపగోరు నిట్టి మానసిక పు మార్పులే ఎక్కువ ప్రయోజనకరములుగ నుండగలవు. ఎప్పుడు మార్పు అవసరముగా నున్నదో, ఎప్పుడు మార్పు అవసరముగా నున్నదని యుత్తమ భావప్రపంచము తలంచుచున్నదో అచ్చటనే యీ చర్య "యద షిష్ట"మని నిరూపించుచున్నది. — మదరాసు మెయిలు ప్రతిక. తిలకుమహాశయము.

క్రిందటి శనివారమునాడు బొంబాయి నగరములో డాక్టర్ సేపిగారి నివాసమున బొంబాయి జాతీయ సంఘము వారి యాజమాన్యముక్రింద తిలకుమహాశయము నూతన విజయా విషయ సందర్భమున వాసినభినందించుట కొక సభ జరుపబడెను. పి. కె. లిలాంగు గారు రాసయమున నుపన్యసింపగోరబడిరి. వాచిక గంభీర ప్రస్థానము గావించి అందరిటల విమర్శించిరి. తిలకు, బీ. టెంటు, లజపతిరాయి మొదలుగాగల మహానుభావుల జీవితములు మనకొక ముఖ్యంశమును బోధించుచున్నవి. మన మొకానొక కార్యమున కుపక్రమించునపుడు, మన కార్యముయొక్క నిశ్చయత్యమును దానిని నెరవేర్చుట యందు మనకుగల యథాగ్రాభిమానమును తేటపరుచుచు మన కార్యనిర్దిష్టమగు మనమెట్టి బాధలనైన సహించుటకు సిద్ధముగా నుండవలయును. సంఘమునందు దురాచర టాలాచన గల వారిలో, హిందూదేశాది కొన్ని దేశములందు రెండు తెగల వారు గన్పించుచున్నారు. కొన్ని కార్యములు చేయుట, కెంతయు స్వములుగా నున్నవని నిశ్చయముగ నెఱిగియు తమకొక కా కార్యములను పెర వారు చేసి బెట్టిన సంతసించు వారిందు మొదటి తెగలో జేరుచున్నారు. రెండవ తెగవారు స్వయముగ నాకార్యము నెరవేర్చుటకు బరుగిడుదురు. మొదటి తెగతి వారిని వారిమట్టునకే విడచి మనము రెండవతెగతి వారి యుదాహరణమును ప్రకృతవలయును. రాజకీయాభివృద్ధికి పాటుపడదలచి, తమ యుద్యమముల గూర్చి యథాగ్రాభిమానముతో పనిచేయు వారలకు హిందూదేశమున నైనను లేక మరియొక దేశములో నైనను, ముఖ్యముగా ప్రస్తుతావస్థలో, మలభముగను, మనాయాసముగను కార్యఫలము దక్కుననుట యసంభవము. అట్టి కార్యముల జేయునపుడు వచ్చు బాధలన్నిటికిని మనము సిద్ధపడవలయును. తిలకు మహాశయము కడగండ్ల బడెను. బీ. టెంటుగారు హిందూ చాలాయెను. లజపతిరాయియు కష్టముల ననుభవించెను. మరియు జేలికొని మహాశయము తమ మత కార్యసాధనమున కనేక బాధలు పడిరి. గవ్వముల పాటింద కుండుటయే నిశ్చయముగ కార్యనిర్దిష్ట మనల పురిగొల్పుచున్నది. — "యంగ్ ఇండియా".

రాజప్రతినిధిగారి పర్యటనము.

అక్టోబరు, నవంబరు 17: — శ్రీరాజప్రతినిధి గారును, మెయ్యుఫర్డు ప్రభిణియును అక్టోబరు ఇన్స్పెక్టరులను సందర్శించుటకు పోయినపుడు ఇన్స్పెక్టరులను శ్రీవారికి స్వాగతప్రసన్నము సమర్పించిరి. వారికి శ్రీ రాజప్రతినిధి గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు సర్. ఇ. కార్ల్యుగారి వలన అక్టోబరు ఇన్స్పెక్టరులను విషయమును దా మెఱిగితిమని చెప్పి తమకును ఇన్స్పెక్టరులను సంతక సఖ్య ముండ వలయుననియు, వారి సౌఖ్య సౌభాగ్యములే తమ సౌఖ్యసౌభాగ్యములుగా నుండుననియు నడిచి వాయువిమానమునకుగాను వారి సగిన ధన సాహాయ్యమునకు వారి సభినందించిరి. పులపాలక సంఘమువారు శ్రీవారిలకు సన్మానప్రము సర్పించిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(0)

జ్యోతిసు పోలీసు కోర్టు.

(0)

భారతీయులపై నేరారోపణము.

భారతీయులపై నేరారోపణము.

చోలీసువారి కేసు.

భారతీయులపై నేరారోపణము.

నవంబరు 18 శనివారము.

ఈదినము 12-30 గంటల కీ కేసు మరల విచారణకు ప్రారంభింపబడెను.

ఆంగ్లో ఇండియనుల తరపున న్యాయజేతు గ్రాంటు గారు వాదించిరి. ఆంగ్లో ఇండియనులమీద నెట్టి నేరమైన మోపవలయునని పోలీసువారు వారిపై నారోపించిన నేరములబట్టియే చేయవలయునుగాని ఒకానొక విద్యార్థిచే తే బడిన కేసునుబట్టి మోపగూడదు. గడచిద జరిగిన మూడు రోజులకు జరిగిన గుర్తపట్టు ప్రదర్శన మంతయు నబద్ధము. ఈసంగతి సుబ్రహ్మణ్య ప్రాసీని పోలీసుబట్టుకుంటుకు చెప్పిన సమాధానమును బట్టి వ్యక్తమగుచున్నది. ప్రాసీనికూడనుతరపున రెండవ సాక్షి మూడవముద్దాయి ప్రియెస్సు భారతీయులపై రాళ్లు రువ్వికలు చెప్పచున్నాడు. గుర్తపట్టుచోట నటుల చెప్పటయే యతడు కోర్టులోగూడ చెప్పటకు కారణముగా నున్నది. మూడువద్ద ప్రియెస్సు కుట్రను పన్నులు కేవల మబద్ధము. ప్రాసీనికూడను తరపు 16, 35 సాక్షులు ముద్దాయి రాళ్లను రువ్విచుండగా మాత్రమే చూచిరి.

ప్రాసీ తరపు మొదటిసాక్షి న్యాయముద్దాయి గిల్ హూ లీ దబ్బుకలాటలో నున్నటుల చెప్పెను. ఆంగ్లో ఇండియనులు భారతీయులు వెంటించునపు డెవరినైన దెబ్బ తగిలినటులొకసాక్షియు జెప్పలేదు. మరియు చేత కర్రయుండగా రాళ్ల రువ్వికల పానగ నేరము. ముద్దాయి యెన్నియో నేరముల జేసి నటుల ప్రాసీ తరపున మూడవసాక్షి చెప్పెను. ఆగందరగోళ నితి యంద టుల జేయుటకు వీలులేదు. 5 వ ముద్దాయి లాకీమీద తొమ్మిండుగురు సాక్షులు నేరము మోపిరి. ప్రాసీ న్యాయసాక్షి ముద్దాయిచేతిలో తుపాకీయు కట్టియు నున్నటుల చెప్పచుంటు కేవలమబద్ధము. ప్రాసీ ఆరవ సాక్షి 5 వ ముద్దాయి మెక్ మోహను తన్ను గ్రుద్దకలుల కోర్టులో చెప్పెను. ప్రదర్శనములో నటుల చెప్పలేదు. తుదకు భారతీయులే నేరము చేసిననియు ఆంగ్లో ఇండియనులంతగా నేరము చేయలేదనియు గనుక వారల విడువవలసి యున్నదనియు నడుచు చెప్పెను.

ప్రాసీకుమార్తెగారు ఇన్స్పెక్టరు పద్మనాథస్వామి నాయుడుగారు నేరారోపణము స్థిరపరచుచు వాదించిరి. ఈ కలహమున కంతటికిని న్యాయుండియో కరప్రములే కాణి నని వారు చెప్పిరి. అతడు ఫాస్టేగారి సాక్ష్యమున నమ్మి నేరముల నారోపించెను. కలహమునకు కాలూద్రవికవారు భారతీయులని, వేంకటరెడ్డికృష్ణారావు, శ్రీపతిరావులు కలహములో విశేష నేరము చేసినటుల ఉదాహరణముల జూపెను. తక్కిన భారతీయ విద్యార్థులపై సంతకావిలువైన సాక్ష్యము రాలేదుగనుక వారిని విడువ వచ్చునని యతడు నూచించెను.

ఆర్. ఎస్. అయ్యంగారు భారతీయ విద్యార్థులలో నాల్గవ ముద్దాయి తరపున వాదించెను. ప్రియెస్సుచెప్పిన సాక్ష్యమును బట్టి నాల్గవ ముద్దాయి గడచిదమాకలో మాత్రముండెను. కాని యెవరి కే హానియు జేయలేదు. అందుచే నతనిపై నేరమారోపింపగూడదని వారు వాదించిరి.

ఇ. ఎస్. అయ్యంగారు భారతీయ విద్యార్థులలో 3, 4, 5 వ ముద్దాయిల తరపున వాదించిరి. ఆంగ్లో ఇండియను ముద్దాయిలు చెప్పసాక్ష్యము నమ్మదగినది కాదు అనివారు చెప్పిన తప్పుపంగతులను విశదీకరించుచు గుర్తపట్టు ప్రదర్శనమున సంతయు ఆంగ్లో ఇండియనుల కనుకూలముగా జరిగింపబడినది.

భారతీయులలో మూడవ ముద్దాయి లాకీ ప్రియెస్సువలన గుర్తింపబడెను. అందులో నొక సాక్షి భారతీయులలో ముద్దాయిలు గన్నెబడిన వారెవరుగాని కలహములో నున్నటుల ప్రమాణము చేయలేనని చెప్పెను. అందుచే మూడవముద్దాయి రాళ్లను రువ్వికల యాసాక్షియే చెప్పట యబద్ధ మగుచున్నది. మరియు

సాసాక్షియే ముద్దాయి లాకీని యేడుదెబ్బలు కొట్టెనని చెప్పెను. ప్రియెస్సు లాకీలొక్క తండ్రికా న్యాయమున నే యుంటు చే స్నేహితు లనియు, ఈచెప్పినది కల్పితమనియు ప్రకాశింపదగి యున్నది. 6 వ ముద్దాయి కన్న నూ నాయుడు, మూడవ వారోపింపబడిన నేరమును కేవల మబద్ధమని ఈక్రింది కాణి ములబట్టి తెలియగలదు. ముద్దాయి వేంకటరెడ్డితో గలపిడి. టి. ఎస్. ఆఫీసునకు వచ్చినటుల ఛాంటర్నగురు చెప్పచున్నారు. వేంకటరెడ్డి చిన్న రిచ్చార్డుని క్రింద బడద్రోయునపుడు 6 వ ముద్దాయి వాని చేయబట్టుకొని యుండెనని పెద్ద రిచ్చార్డుగురు చెప్పచున్నారు. వేంకటరెడ్డి రిచ్చార్డుని పడద్రోయుట కేవలము కల్పితము. ఆత్యసంగతి కాగ్ మార్గో ఇండియను లా మాట ను కల్పించిరి. ఆసంగతిని గూర్చియే తింబెలుగారు చెప్పినసాక్ష్యము రిచ్చార్డుగురు చెప్పినవానిని ఖండించుచున్నది. మరియు చిన్న రిచ్చార్డు కన్న నూ నాయు తన చేతిని బట్టుకొనలేదని చెప్పచున్నాడు. 6 వ ముద్దాయి లక్ష్మీనారాయణ తన్ను తిట్టినటుల గిల్ హూ లీ చెప్పచున్నాడు.

పిమ్మట శ్యామారావుగారు తమవాదనల ప్రారంభించిరి. ఆంగ్లో ఇండియనుల కర్రల పట్టుకొని వచ్చినని ఫాకెట్టు గారు చెప్పిరి. ఈసంగతిని బట్టి చూడ ఆంగ్లో ఇండియనులు దబ్బుకలాట గలుగునను నిశ్చయముతో నరటికీ వచ్చినని స్పష్టమగుచున్నది. చిన్న రిచ్చార్డును, ప్రియెస్సును సుమారు 20 లేక 28 కర్రలువయోగింపబడినటుల జెప్పచున్నారు. రిచ్చార్డుకోర్టు గానీ సంగతి యథాగతమని తెలుపు చున్నారు. వీనిని బట్టి చూడ ఆంగ్లో ఇండియనులు సన్నిధిపై వచ్చినటుల విశదమగుచున్నది. భారతీయులు 200 ల మందియు పరుగెత్తిననియు ఆంగ్లో ఇండియనులు వారిల వెంటించిననియు ఛాంటర్నగురు రిచ్చార్డును, డయిలీ, సెక్రెగారలు చెప్పచున్నారు. భారతీయులు తప్పుచేసినటుల నేరారోపణము చేయుటకు వీలులేదు. ఒకానొక గడచిదలోనున్నంత మాత్రమున వారేనేరమును చేయనపుడు ముద్దాయిలు కిత్సార్డులు కారని వారనేక తిరులను ఉదహరించిరి. పోలీసువారిచే నేరస్థులుగా బరిగణింపబడిన సాక్షుల సాక్ష్య మేమాత్రమును సాటింపబడకూడదని శ్యామారావుగారు కోర్టువారికి తెలియజేసిరి.

మొదటి ముద్దాయినిగూర్చి వారిపై ప్రత్యేకముగా సాక్ష్యము జెప్ప నియోగింపబడినవారు తప్పు మరియెవ్వరును ప్రతీకారముగ చెప్పలేదు. గ్రాంటుగారి సందర్భమున తమపదవికి తగని దుర్భాషల నుపయోగించిరి. డయిలీ, సెక్రెగారలు రిచ్చార్డు చిన్న రిచ్చార్డును, ప్రాసీగారిలగుర్తించిరి. డయిలీకి 27 వ లేదని ఫోర్టువేషనువద్ద నేపనియులేను. త్రోమక్కుడు బండి విషయములలో సంతయు "నవకీ తనక" గా జెప్పెను. మరియు భారతీయులు పరుగెత్తిన ఇతర చెప్పెను. వారిగాని న దినమును కోర్టునకు వచ్చేయుదురు. వేంకటరెడ్డి కేసు గాటగ నే గొడుగును బట్టుకొని యుండెననుచున్నాడు. మరియు కలహాని నిమిత్తము భారతీయులకు వ్యతిరేకముగా సాక్ష్యము చెప్పవచ్చె ననుచున్నాడు. రిచ్చార్డు గారు పోలీసు కోర్టులో వాద్యాలమిచ్చునపుడు తనకుమరియెవరిని సంతయు మరిచి పోయినటుల చెప్పచున్నాడు. గుర్తపట్టునకు చెప్పబడిన రెండు సాక్ష్యములును సుపర్యయించ బడవచ్చు.

కృష్ణారావుగారు మరల కోడము గలిగియున్నటుల ఫాకెట్టుగారు చెప్పచున్నారు. కృష్ణారావుగారు ప్రాసీని గొడుగుతో కొట్టినటుల వారిగాని చెప్పచున్నారు. ఈ సంగతి ప్రాసీ సాక్షులు చెప్పిన సంగతులకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. శ్రీపతిరావు ప్రాసీనికీ త్రితో సందకుల ప్రాసీ చెప్పచున్నాడు. ఇది కేవలమబద్ధము.

ఇంతటితో కేసు సోమవారము 12 గంటలకు వాయిదా వేయబడినది.

BRIEF TELEGRAMS.

H. E. the Commander-in-Chief arrived at Deilbi to-day

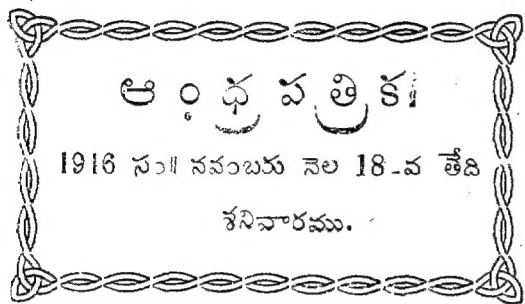
The first Rani of the Raja of Manipur gave birth to daughter on the 15th October.

Arrangements have been made by the Government of India to present some Budha relics discovered at Taxila to the Temple of the Tooth of Budha at Kandy. Sir John Marshall, Director of Archaeology, will convey these relics to Ceylong in January.

Mr. Church, Mining Engineer, Railway Board, will be the officer empowered under the Rule 11 of the notification of the Government of India Gazette Extraordinary added the 14th November to acquire the output of the mines.

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు	2
ప్రకటనము	3
కొల్లేటి ములక	4
న్యాయస్థానవార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
కడపమండల సమావేశము	6
విప్లు జాతుధ్వజము	7
విరోధా మహాసంగ్రామము.	
విదేశ తంతివార్తలు	8-9
దేశీయ తంతివార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తంతివార్తలు	11-12
జాబులు	13
ప్రపంచవార్తలు	14

కడపమండల సమావేశము

కడపమండల సమావేశము నేటిదినము రాజంపేటలో గా. మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారి యాజమాన్యమున సమావేశమైనది. మన దక్షిణ రాజధాని ముసల్మాను సోదరుల పక్షమున ఇండియా శాసన నిర్మాణ సభలో ప్రతినిధులుగా నుండు మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారిని ఎరుగని వారు లేరు. వీరు కర్నూలు మండలముగాని బన గనపల్లి సంస్థానాధీశ్వరు లగు నవాబుగారి సోదరులు. అంతటి యుత్తముకుటుంబమున జన్మించియు వీరు ప్రజాహితేషనముపట్ల దృష్టికలవారై తమ జీవించు ప్రాంతపు ప్రజల మేలు తమ మేలుగా గణించి పనిచేయు దొరకొని యుండుట మిక్కిలి సంతృప్తికరము. వీరు కర్నూలు మండల వాసులైనను సామాన్య ప్రజా సమూహమునం దాదరము కలవారై వారితో కలసి మెలసి తిరుగువారైనను దేశభాషకు ప్రాముఖ్యము దేశమున కలుగకపోవుటచేత వీరు తమ యధ్యక్షకోపన్యాసమును నాంగ్లముననే చేయవలసినవారైనారు. మరి యొక్క సంగతి. వీరికి ఆంధ్రోద్యమము సమృతమే యని మే మెరింగి యుంటిమి. కడపజిల్లా యం దాంధ్రోద్యమ మంత కళావంతము గాలేదనియో మరి ఏ కారణముననో గాని వీరు ఆంధ్రోద్యమపు మాటయే తమ యుపన్యాసమున తలపెట్ట లేదు. ఇండియా శాసననిర్మాణ సభ్యులెల్లరు చేరి మన రాజప్రతినిధిగారికి పంపిన నివేదిక పత్రములో చే వ్రాలు చేసియుండియు గా. మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు తాము అధ్యక్షత వహించి యుండునది జిల్లాసమావేశ మని గమనించి కాబోలు స్వపరిపాలనాసమస్య నట్టే తడవి యుండలేదు. అయిన తమ యుపన్యాసము చివరకువచ్చునప్పటికి స్వాతంత్ర్య మిచ్చుటయే స్వాతంత్ర్యార్హత గడించుటకు మార్గము చూపుట యనియు అట్టి స్వాతంత్ర్యము ఉచిత భంగిని ప్రసాదిత మగును గాక యనియు స్పష్టముగా నుడివియున్నారు. దేశీయ మహాసభోప సంఘమువారును మహమ్మదీయ మహాసభోప సంఘమువారును నిర్ణయించు స్వాతంత్ర్య పరిమితిని కోరుటయందు మండల సమావేశము

వారు, అనగా మండలమువారు రనుట, హృదయ పూర్వకముగా నేకీభవించి పనిచేయవలసి యుండు రని సూచించినారు. ఇది ఉచిత సూచన యనుట కేమాత్రమును సందియము లేదు. మీరు అసద్ అలీఖాన్ గారు హిందూ ముసల్మాను సభ్యమును గురించి చెప్పిన మాటలును ఈ సందర్భమున చక్కగా గమనింపదగి యున్నవి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వపు నీడ నభివృద్ధి యగుచుండు జాతీయ జీవనమున హైందవులకంటె కొరంతగాని భాగమే ముసల్మానులు అనుభవింపవలసి యున్నారట! హిందువులు ముసల్మానులు క్రైస్తవులు అను విభేదములేక హైందవులెల్లర హృదయములలోను నేటిదినము నూతనోత్సాహము జనించియున్నదట నూతనా శాంకురములు ననలెత్తి యున్నవట! కావున హిందూమహమ్మదీయుల ఘర్షణ సహకార సమాధానము లేనిది ప్రవృద్ధియందము సాగనేరదట! అందువలన మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రిని గురించి చక్కటి జాగ్రత్త పుచ్చుకొనవలసిన దని హెచ్చరించినారు. ఈదక్షిణరాజధానిలో హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య లేదుగాని హిందూ మహమ్మదీయుల విభేదములవలన కలుగు పోరాటములప్పుడప్పుడు వినరాకపోలేదు. అందులోను కడప జిల్లాలో కొంతభాగమున పోల్లటతీక్షణముగ జరుగుటయుకలదు. కడపపహారులో నన్ని పర్యాయములో హిందూ మహమ్మదీయులు కోర్టుల కెక్కి యున్నారు. సోదర మండలముగు కర్నూలు మండలములోనే యిటీవల గూడూరు అల్లరులు జరిగినవి. ఇది యంతయు జ్ఞాపకము పెట్టుకొని మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు మహమ్మదీయ నాయకులును హిందూ నాయకులు తరుణమున జోక్యము కలిగించుకొని పనిచేసి యుండిన యెడల అనర్థముల నపనయించియుండవచ్చునని వాక్రుచ్చి యున్నారు. తమ సోదరులు గోసంహారము మానవలసిన దనియు హిందువులు మసీదుల యెదుటను మహమ్మదీయ ప్రాంతములలోను విగ్రహముల నూరేగించుట మానవలసిన దనియు హితబోధ చేసినారు. హిందూ మహమ్మదీయ లొంఛనుల విశేషాచారంబుల సహించుకొని మెలగవలసిన దని ప్రబోధించినారు. ఈ యుద్బోధనం బెల్లయు మాకు మిక్కిలి సంతృప్తికరముగా దోచుచున్నది. ముఖ్యముగా హిందూమహమ్మదీయసోదర ప్రముఖులు ప్రతిచోటను నొక సంఘముగా జేరి ఎల్లవిధములను మైత్రి పెంచుకొనుటకు పరిశ్రమ చేసిన యెడల మిక్కిలి యుపయోగంబు కలదు. అట్టి సంఘములు కడప జిల్లాలో పొడగట్టును గాక యని నమ్ముచున్నాము. మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు తమ యుపన్యాసమున మన విద్యావిధానములోని గొప్ప లోపమును చక్కగా వ్రేల్చడచి చూపించినారు. మన విద్య వట్టి సారస్వత విద్య యగుటచేత వ్యాపార పాఠశాలమిక దృష్టి మన దేశమున నభివృద్ధి యగుట లేదనినారు. ప్రాథమిక విద్యాపద్ధతిలోను సాంకేతిక విద్యయు చేతిపనుల నేర్పుటయు అవసరము లని సూచించినారు. తమ స్వానుభవముచేతను బనగానపల్లిని క్రూరపు వరదలు వచ్చి తుడిచి పెట్టుటకు ముందు అచ్చట నవలంబించబడిన దృష్టిపథమును అనుసరించియు మీర్ అసద్ గారు ఈ విమర్శ చేసినారనుట స్పష్టము. ప్రస్తుతము బందరు ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల లో మూర్తీభవించి యుండు జాతీయ విద్యావిధానము తమ విద్యాపద్ధతి వర్ణనకు సరిపోవు చున్నదనుటను మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు గమనింతురుగాక యని కోరుచున్నాము. వీరు జాతీయవిద్యాపక్షపాతు లగుట

మాకెంతయు సంతోషదాయకము. ఈసందర్భమున దేశభాషాప్రాముఖ్యం బవసరం బనుటనుగూడ వీ రాలోచించియుండిన బాగుండును. మన ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతియొక్క వ్యయపర్యతంబును గూడ మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు ఖండితముగా విమర్శించినారు. పూర్వపు హిందూ మహమ్మదీయచారములనుసరించి చెప్పబడిన లక్ష్మీసరస్వతుల వైరం బెవిద్యాసాధనంబున కనుకూలంబనుటనుసూటిగా తెలియజేసినారు. ఇంతే కాక మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు వట్టి సమావేశములకు ఉపన్యాసములకు అర్జీలకు అర్థము లేదనుటను గూడ తమ యుపన్యాసంబున స్పష్టపరచినారు. ప్రభుత్వము వారిపై ఊరక యాధారపడగూడ దనినారు. కలస్వాతంత్ర్యములను పూర్తిగా వినియోగించుకొనుచు ఎక్కువకై పనగులాడుచు స్వయంసహాయముచే ప్రజాహితేషివీతమును కట్టుకొని రావలసిన దనినారు. స్థానిక స్వపరిపాలనాధికారము మనకు కలిగినది బహు స్వల్పమే కాని అందులోను నిర్వచన స్థానములు 205 కావడగా 55టికి మాత్రము పోటీలు కలిగినవి. నిర్వాచకులు నూటికి 45.4కంటె ఎక్కువగా హాజరు కాలేదు. ముప్పదియేడు కాన్ఫరెన్సుల విషయమున నిర్వచనమే జరుగక పోగా జిల్లాబోర్డుల అధ్యక్షులు సభ్యులను నియమించినారు. ఇది శోచనీయము కాదా! కొద్దో గొప్పో కల హక్కులనుపయోగించుకొనిన గదా ఎక్కువకు బలముగా పోట్లాడవచ్చును. మండల సమావేశపు పనియు మూడు నాళ్లతో ముగియకూడదని మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు హెచ్చరించినారు. మండలమువారు సంవత్సరమునకు రూ. 500లు వ్యయముచేసి నిరంతర రాజకీయ బోధనకు మండల ప్రజల కనుకూలము కలిగింపజాలరా? ఈ మాతము స్వార్థత్వగము లేకున్న కార్యసాధకులు కాగలమా? గ్రామ గ్రామమున సంవత్సరముపొడవునకష్టములకోర్చి నాయకులు ఉనినడిపినంగాదె రాజకీయ జీవిత మగుట? అను నియ్యవి మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు వేయు ప్రశ్నలు. ఈ ప్రశ్నలే ఇదివరలో అనేకులనేక పర్యాయములు వైచియున్నారు. కడప మండల వాసులు ఆంధ్రావనియు ఇందుల కేమి ప్రత్యుత్తరం బిత్తురో చూడవలసి యున్నాము. ముద్రణ శాసనమును బాత్తుగా రద్దుచేయవలసిన దని వాదించుచుం గూడ మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు దేశభాషా పత్రికలు ముఖ్యముగా నోరు తగ్గించవలసి యుండునని వాదించినారు. దేశభాషా పత్రికల సంతయు సీరితీ విమర్శ పాల్పేయుట పాడిగాదు. అందులోను వీరు దక్షిణ ఇండియాలో నుపన్యసించు చున్నారు. సామాన్యముగా దక్షిణ ఇండియా పత్రికలే వీరి మానసమున కల వను ప్రభుకొండరకు కలుగవచ్చును. దక్షిణ ఇండియా దేశభాషా పత్రికలలో దేని గొంతును పెద్దది యని చెప్పుటకు, మాకు తెలిసినంతవరకు, రాదు. దేశభాషా పత్రికా పఠనంబును మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు రెంతవరకు చేయుచున్నారో మేము చెప్పజాలము. వీ రెంతో పఠించుచున్నారనుటకు మాకు కారణము కానరాదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో శాంతభూమి యగు దక్షిణ ఇండియాలోని దేశభాషా పత్రికలమీద అపవాదము పడునట్లు తమకు తెలియకయే మీర్ అసద్ అలీఖాన్ గారు వాక్యముల ప్రయోగించి యుండుట విచారకరము. ఇతరవిధముల వీరి యుపన్యాసము ప్రాస్పెక్టు సమయోచితంబుగా నున్నది. కడప మండల సమావేశంబునకు విజయంబగును గాక యని కోరుచున్నాము.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణము

మద్రాసు నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘమువారి యారవ వార్షికోత్సవము మొన్నటిదినము సాయం కాలము న్యాయమూర్తి ఫిలిప్పుగారు యాజమాన్యమున జరిగెను. అప్పుడు చదువబడిన కార్యనివేదికమునుబట్టి నిమ్మజాతులకుగాను ఈ సంఘము వారి యధీనమున నిర్వహింపబడుచుండు ఉచిత ప్రాథమిక విద్యాలయములు అయిదునుండి ఆరు నకుమాత్రము పెరిగినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. వీనిలో చదువుచున్న విద్యార్థుల సంఖ్య 237. బోధించుచుండు సుశిక్షితోపాధ్యాయులు పను నొకండుగురు. విద్యాలయములకైన న్యాయము మొత్తము రు.1500లు. ఈవిలయం కలనుబట్టివిచారించ నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సమస్యయెడ నంత విశేషోత్సాహము కాన రాలేదనుట వ్యక్తము కాగలదు. నిమ్మజాతులు సామాన్యముగా మనజ్ఞసంఖ్యయం దైదవభాగ మని యంగీకృతమై యున్నది. వీరితర మతములలో కలసిపోయినయెడల వీరికి గౌరవ మిచ్చుటకు సిద్ధపడి యున్నాము గావున ఆకష్టములో బడక వీరికి విద్యాబుద్ధులు గలపి హిందూ మతముననే గౌరవము నిత్తముగాక యని మన పూర్వాచారపరాయణ సోదరులు గూడ సన్నతి నిచ్చి యున్నారు. మొన్నటిదిన మధ్యక్షిత వహించుచు న్యాయమూర్తి ఫిలిప్పుగారు మరియొక పర్యాయము మనలను ఈవిషయమై హెచ్చరించిరి. “యూరోపియను అమెరికను పాదరీలు ప్రయాస పడుటచే నిమ్మ జాతులలోని వారుద్భవులగుచున్నారనుట నిజమే. తమ మతమును వదలిపెట్టి పోయినయెడల నిమ్మజాతులకు ఎక్కువగౌరవము కలుగుచున్నది. అది కాదు మనము కొరవలసినది. నిమ్మజాతి వ్యక్తి గౌరవాస్పదు డగుటకు మతము మార్చుకొనవలసిన యావశ్యక మాతని కుండకూడదు” అను నీమాటలు మనధర్మము నెంతవరకును మనకు బోధించుచున్నవో గ్రహించుట సులభము. నిమ్మజాతివ్యక్తికి గౌరవముతో మతము నిలుపుకొను హక్కు మనము ఇచ్చి తీరవలయునను మాట యట్లుండ న్యాయమూర్తి ఫిలిప్పుగారు మరియొక పక్షంబునుగూడ నొక్క చెప్పిరి. మనము ప్రస్తుతము అభివృద్ధి నందుచున్నారము. మనకు స్వాతంత్ర్యములు కావలయునని పోరాడుచున్నాము. మన దేశమున ప్రజాప్రాతినిధ్య శక్తి యవతరించవలెనని సర్వప్రయత్నము లొనర్చుచున్నారము. ఈ యెల్లకార్యములందును మనకు మన నిమ్మజాతి సోదరుల సహాయ సానుభూతులు కలుగుటయే లేదు. మన జాతిపరిణామమున నిందలి యైదవ నంతు వారి సహాయ సానుభూతులు లేకయుండుట ఎంతటి నష్టదాయకమో గమనించుట మన కర్తవ్యము. నలుగురు హక్కులను కోరుటకంటె అయిదుగురు కోరుటలో బలమెక్కువ కాలేదా? కోరికయొక్క సంపూర్ణత్వము మొందు కాలేదా? నాలుగు అయిదు అంకెల కంటెవిభేదము కన్పించదేమో. చదువరులు నాలుగుకోట్లు అయిదుకోట్లు అను సంకెల నాయాసానముల నిడి యాలోచించి చూడుడు. అప్పు డేసమస్యయొక్క ఉత్తమావశ్యకత బయల్పడ గలదు. ఉత్తమావశ్యకత యుండి యు మనమేమి చేయుచున్నారము? ఏమియు కానరాదు? నోటిమాటలతో ననేకులు కాలము బుచ్చుచున్నారు. మా సోదరుల దృష్టి ఈ సమస్యపై నిప్పుడైనను నిలుచుటక యని కోరుచున్నాము. మొన్నటి సమావేశంబుననే మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబు గారు మన నిమ్మజాతి సోదరుల పక్షమున నొక సలహాజేసిరి. మాంటురోడ్డులో నిప్పుడు మన ముసల్మాను సోదరుల బిడ్డలకొరకు సాంకేతిక విద్యాలయము ఏర్పరచియుండునట్లే ప్రత్యే

కముగా నిమ్మజాతులకొరకు అట్టి విద్యాలయమును ఏర్పరచిన నుపయోగకరమని సూచించిరి. ఈసూచన మా కెంతయు సమంజసముగా నున్నది. నిమ్మజాతులలో ననేకులు వస్త్రములనేత, బుట్టలనేత, తోళ్లపరిశ్రమ వీనిలో అనుభవ మెక్కువగా కలవారై యున్నారు. సాంకేతికవిద్య వారి నెక్కువ యాకర్షించు సనియు వారి జీవితమున కెక్కువ యాధారభూత మగుననియు చెప్పట కావంతయేని శంకింప బనిలేదు. ఉస్మాన్ సాహెబుగారు సూచించిన యుపక్రమమును మన నాయకులును ప్రభుత్వమువారును త్రోసివేయక యాలోచించి మన నిమ్మజాతి సోదరుల యభివృద్ధి కింకొక సోపానమును నిర్మితురుగాక యని కోరుచున్నాము.

జసాను-కాగితముల పరిశ్రమ

లోకమున కాగితములు దినదినము కరవై పోవుచునే యున్నవి. మన మింకను మనదేశమున కాగితముల పరిశ్రమ యభివృద్ధియగుటకు పిల్చున్నవని మాట్లాడుకొనుచు నేయున్నారము. మన ప్రభుత్వమువారు కాగితపు గుఱ్ఱున కావస్తువు పనికి వచ్చునా యీ వస్తువు పనికివచ్చునా యని విమర్శించుచునే యున్నారు. కార్యము మౌత్రము ఇంకను, నేమియు కానరానే లేదు. బయటి కాగితమే చెప్పరాని వెలలకు మనము కొని విని యోగించుకొనుచున్నాము. ఈ లోపుగా జపానెంత పనిచేసినదో వినుడు. పార్శ్వమెంటు కాగితమయి నదితోలు లాటి కాగితము. అద్భుతామాన్యముగా కాగితముగు పత్రములు యోగ్యతా పత్రములు మున్నగు వాని కుపయోగ పడునది. యుద్ధమునకు ముందీ కాగితమును సిద్ధము చేయగల రాష్ట్రము లీ లోకమున రెండేకానవచ్చుచుండినవి-జర్మనీ, ఫ్రాంసులు. ఈ రెండురాజ్యములు యుద్ధనిమగ్నములగుటచేత జపాను ఈ కాగితము చేయుటకు ప్రయోగము లారంభించినది. ప్రయోగములు ఫలవంతములయినవి. జపాను కర్మాగారములు పార్శ్వమెంటు కాగితమును విక్రయాంగణమునకు పంప గలవు. యుద్ధానంతరము జర్మనీ ఫ్రాంసులు మరల-తలయెత్తికొని జపాను పార్శ్వమెంటు కాగితమును పడచేయు నేమోయను భయము జపానువారిని బాధింపనేలేదు. అట్టి భయములు మనకు. వారి ప్రభుత్వము అనిష్టంప వ్యాపారమును గట్టిగా పట్టుకొని విడువక కూర్చొనునది కాదు. ఎగుమతి దిగుమతి సంరక్షక సుంకములు నూటికి నలుబది అరువదివంతున వైచి పరిశ్రమలను సంరక్షించునది. ఆయాధిక స్వాతంత్ర్యము మనకేమి మన ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రజల కభయం బిచ్చుటతో పరిశ్రమల విజృంభింపజేయుటకు?

విద్య-విల్లింగును సృభువుగారు.

హిందూలులో మహమ్మదీయ విద్యాలయముల ఒహు మాన ప్రవాహోత్సవ సందర్భమున నభ్యక్షిత వహించి విల్లింగును ప్రభువుగారు ఉపన్యసించిరి. అందులోని సారము మాత్రము లెంతిమాటకముగా మాకందియున్నది. దానిని బట్టిచూడ సరియైన విద్యావృద్ధి ప్రభువుగారి మానసమున నాడుచున్నది గాని వారు రాజధాని పరిపాలకులై యుండుటచే పరిపూర్ణముగా దానిని బయట పెట్టలేదని దోచుచున్నది. హైందవభూమి వ్యాపారపారిశ్రామిక సాంఘిక రాజకీయములుగా నతితీవ్రతగలిగిన నభివృద్ధి యగుచున్నదని ప్రభువుగారు నడిపిరి. వారిచ్చిన జీవిత శాఖలకును గమనింపదగి యున్నది. ఈ అభివృద్ధికి తగినరీతిని ప్రాథమికోత్తమ విద్యావిధానములను సంస్కరించుట రాజధాని యంతటను గల ప్రభుత్వనాయకుల యుప్రజానాయకులయు ధర్మచునియుంగూడ వెల్లిండ్లను ప్రభువు వాకొనిరి. సంస్కార మార్గము లరయునప్పుడు మాత్రము ప్రభువుగారు బోధకులను హెచ్చించుట బోధకుల యనుకూలములను వృద్ధి చేయుట మున్నగు కార్యంబునే ప్రముఖంబుగా చెప్పిరి కాని సాంకేతిక పారిశ్రామిక సారస్వతి విద్యలకు పరస్పర ముండదగిన సంబంధంబును వివరింపలేక. ప్రభువుగారి పూర్ణోపన్యాసము ప్రకటితమైనప్పుడు మాచేసిన విమర్శ తప్పుగు నేని సంతసింపగలము.

నైనికసహాయము.

మనభారత దేశములోని బ్రిటిషు పంటలములకు ప్రాంసుకు పంపినైచి కందకములలో పోరాడి విసిగినపారిని పంపొమ్మిదేండ్లకు బాబడినవారిని ఇచ్చట నేల ఉంచరాదని ఒకానొక ప్రజాప్రతినిధిసభ్యుడు అడిగానట. ప్రశ్న లాయడో బాబ్ గారి నడుగవలసినదని అడుగబడిన చేంబర్లెనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరట! కందకములలోని వారేలరావలె. పంపొమ్మిదేండ్లకు లోబడిన పిల్లకాయలేలరావలె. విచ్చిక వైస్యములుగా హైందవుల నేర్పరచి వారిని హైందవభూమి సామాన్యసంరక్షణకు నియోగింపరాదా అని మరి యొక్కరేల ప్రశ్న అడిగి యుండకూడదో?

వరదలు - ఆంధ్ర పత్రిక నిధి.

నిన్న సాయంత్రమునకు వసూలు	రూ 5025-0-4
పితాపురము మహిళా సమాజమువారు పంపిన విరాళము	57-11-0
బచ్చు వేంకటరత్నముగారు, భద్రావలము తాలూకా రెడ్డిగూడెము	10-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమునందలి పనివారలు రెండవ దఫా	1-5-0
	5094-0-4

స్థానిక వార్తలు

జరుగజోవు సంగతులు.
నవంబరు 19 ఆదివారము
నందనూరు నాటకము (ద్రవిడ విక్టో) సా. 5 గం.
నవంబరు 21 మంగళవారము.
చెన్నపురి శాసనసభా సమావేశము. ఉద 11 గం
నవంబరు 23 గురువారము
మ. వి. కాన్వోకేషను సా. 4½ గం.

సంగీత సభ; ట్రిప్లికేను:- వేంకటాచలచెట్టిపీఠి యందలి 1వ నంబరు నివాసస్థానమున రేపటిదినము సాయం కాలము నాలుగు గంటలకు బిడారము కృష్ణప్పగారు (మైసూరు) సంగీతము పాడెదరు.

ఉద్యోగ సమాచారములు:- బల్లారిజిల్లా అటవీపరిపాలనోద్యోగియు, డెప్యూటీ కన్స్టేబులరును అగు సి. డువ్విధారంటను గారికి ప్రత్యేకముగా ప్రీవీలేజీ సెలవును, మెడికలు సర్టిఫికేటు వైని ఫస్ట్ సెలవును గలవి ఆరునెలల సెలవీయబడినది. వారుపనినుండి విడుదలచేయబడిన దాదిగ సెలవు ప్రారంభ మగును.

జలతారు వస్తుప్రదర్శనము:- ఒక విశేష పండితుల వ్రాయుచున్నాడు : జలతారు వస్తుప్రదర్శనము నిన్నటి సాయంకాలమున గవర్నరుగారిచే తెరువబడినది. మహమ్మదీయ, హిందూస్త్రీల కుపకరించు ఈ పరిశ్రమము నభివృద్ధి చేవలయునని యది జూచినవారికి పొడగట్టక మానదు. ఆప్రదర్శనము జూడనివారి కది జూచుటకు దగిన సావకాశ విాయ కుండుట మిగుల విచారకరము. వారావస్తువుల జూచిన తమ తీరిక కాలమున నట్టి పనుల కుపక్రమింప జేయవచ్చును. ప్రదర్శనాధికారి ఈ ప్రదర్శన వాగములో నిమగ్నించిన నొకానొక దినమున ఘోషాస్త్రీలును, జననాస్త్రీలును, విద్యాధినులును, తక్కినస్త్రీలును చిన్నచిన్న గుంపులుగా బోయి ప్రదర్శనమునుజూచు ఏర్పాటులజేయుటకు సిలుండదా?

ఆంధ్రసమితి - తిరువల్లిక్కేణి:- ఈ సమితి యొక్క సమావేశము 16-11-16 తేదీని త్రియుతులగు బుర్రా శేషగిరిరావు, ఎం. పి. యూనివర్సిటీ కిడర్ గారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. త్రియుతులగు గోపాలకృష్ణ స్వ పంతులు ఎం. పి. గారు సంస్కృత ప్రాసనర్ ప్రెసిడెంట్ గా లేచి, జే. కే. రావు ఆయుర్యేదిక్ డాక్టర్ గారును, ఎ. నరసింహముగారు ను, టి.యస్. రామ్ భిషగ్రత్న గారును, పంచాంగుల దక్షిణామూర్తి శాస్త్రిలుగారు మున్నగు ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. రూరమి 50 నుండి సభ్యులు వచ్చిరి. శ్రీ. పి. వి. రాఘవేంద్రరావుగారు “స్త్రీలకు విద్య” యను విషయమున నుపన్యాసము జరిపిరి. శ్రీరమగు చర్చ జరిగినది. జే. కే. రావుగారును, ఎ. కళసుపతిరావుగారును సమితియొక్క ముద్దేశములను వాగడి వీనిని వృద్ధినిందింపఁ బ్రయత్నింపవలయుననియు ఈనగరపు ఆంధ్రులకృప కని పొత్తిమగు గాత యనియు ముచ్చటించిరి. అధ్యక్షులు ఉపవాగ్దమును నిమగ్నించుచు బహుమానము ముచ్చటించిరి. అనంతరము ఈసమితి సహాయాధ్యక్షులగు పం॥ ఆదినారాయణశాస్త్రిలు గారు సభాపతీకిని సభ్యులకును సమావేశమున జయప్రదముగా జరపినందుకు కృతజ్ఞతా సూచకములగు నందనముల నర్పించుచు సభను ముగించిరి. అని కార్యదర్శులు వ్రాయుచున్నారు.

అంధ్ర పత్రిక

సాతనావస్కందము-ఆంగ్లరంగ ప్రవృద్ధి

రుమేనియాలో శత్రువులు గొప్ప యుక్తి నాలోచించుట

శత్రువుల టార్పెడో నౌకలు 8 నష్టమగుట

హెన్రీకులో ఆరబు కాబ్యాంగసభ ఏర్పడుట.

(రైటరు ఏ జి సి.)

ఇంగ్లండు

మిత్రమండలికి గోధుమలు

లండను, నవంబరు 17:—ఇండియానుండి బ్రిటన్-ప్రాన్సు - ఇటలీదేశములకు 4 లక్షల టన్నుల గోధుమలను ఎగుమతి చేయుటకు గోధుమల సంఘమువారు ఇండియాదేశ తనమువారితో నేర్పాటుచేసిరి. నవంబరు 18నంబరు జనవరి నెలలలో ఎగుమతులు జరుగును.

ఒక మహాకవి మరణము.

లండను, నవంబరు 16:—క్యాపిటన్ గ్రంథకర్తయగు ఎం. కెంకెల్ జాగారు మృతిచెందిరి.

వాస్తావ్యత్రైల ధర్మలు పెరుగుట.

లండను, నవంబరు 16:—ఈవిషయమును గూర్చి ఆలోచించుటకు పత్రికాధిపతులు లండను నగరమున సోమవారము గాడు సమావేశమైరి. డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక వైడా తగ్గింపబడినది.

మ్యాల్బోర్లాండు నౌక.

లండను, నవంబరు 17:—నేడవయమున మ్యాల్బోర్లాండు నయలుదేరిన దని న్యూ లండను కనిక్టికలునుండి తెలిపా వచ్చినది.

నైగేరియా విక్రయము

లండను, నవంబరు 17:—మొత్తమున 882685 పౌనులు వచ్చినది. లెక్కలు వర్తమాన హెచ్చుగా కొనిరి.

మెసపోటేమియా సేన

అహరహదాంతుల కంట్రాక్టు

లండను, నవంబరు 17:—మొదటిసేనకు మొయిరు సంఘమువారు కంట్రాక్టుచేసిన సంగతి తెలుసుకొనియు, ఆ కంట్రాక్టు ఇండియా దొరతనమువారి చిచ్చియుందురనియు చెప్పబడెనుగాని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నుడివిరి.

“అరేబియా” నౌక

జర్మనుల అభిప్రాయము.

లండను, నవంబరు 16:—నవంబరు 6-వ తేదీన ఒక జర్మను గముద్రాంగును మాట్లాడు 8 మైళ్లు వచ్చుమున సోమలను, వైనికులను, యుద్ధోపకరణములను తీసికొనిపోవుచున్న ఒక జర్మను నౌకను ముంచెనని శత్రు జెర్మనునందు ప్రకటించిరి.

జర్మనులు మెయిలుస్ట్రీతులను ముందుగా తెలుపకయే అక్రమముగా ముంచుటకు కప్పిపెట్టుటకు ఇట్లు ప్రకటించిరి. 6-వ తేదీనాడు ముంచబడిన స్టీరురు “అరేబియా” యే. అది 1999 టన్నులది. దీనిని మార్చుట 800 మైళ్లదూరమున ముంచిరి.

ముంచబడిన స్టీమరులు.

లండను, నవంబరు 17:—డెల్ఫ్ (డెన్మార్కు) (టెంకెల్) ట్రెయిను నౌకలు ముంచబడెను.

మ్యాల్బోర్లాండు నౌక మరెయొక నౌకతో డిక్రొనుట.

మ్యాల్బోర్లాండు కనిక్టికలు. నవంబరు 17:—మెంటు కాపలాగా వెళ్లిన నౌకయను మ్యాల్బోర్లాండునుడిక్రొని కాపలానౌక ముంచిరి. మ్యాల్బోర్లాండు మరల శత్రుకు వచ్చినది. కాపలా నౌకలోనివారు 7 గురు మునిగిపోయిరి. మ్యాల్బోర్లాండుకు కలిగిన నష్టముంకు తెలియలేదు. గ్రానిలో 20 లక్షల పోల్ల వెల గల నౌకు నేనుబడినది. శత్రువుల నౌకు వెండి కట్టెలు మున్నగునవి నేనుబడినవి.

హిందూ దేశమునందలి బ్రిటిషు సేన

లండను, నవంబరు 15:—హిందూదేశమునందలి బ్రిటిషు సేనలో కొందఱిని ప్రాన్సుదేశమునకు బంపి వారికి బదులు ప్రస్తుతము కందకములలోనున్న కొందఱిని హిందూదేశమునకు బంపవలయుననియు 19 సంవత్సరములకు లోబడిన సైనికులను గూడ పంపవచ్చు ననియు ప్రజాప్రతినిధిసభలో నొకరు నూచించిరి. ఈ ప్రశ్న విషయమున లాయిడ్ జార్జి గారి నడుగుదని చేబల్లెగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

ఇటలీ

ఇటలీవారు కొన్ని కందకములను వదలివేయుట

లండను, నవంబరు 17:—సాన్ మార్కోవద్ద శత్రువులు సలిపిన 5 ముట్టుడులను వ్యర్థపఱచిన వెనుక శత్రువులు తీవ్రమగు శత్రుత్వమునకు సలుపగా మేము కొన్ని కందకములను వదలివేసెమనియు, కాన్స్టాన్టినోపులునందు పురోగమము సలుపుచున్నామనియు ఇటలీవారు ప్రకటించిరి.

ఈజిప్టు

కెయిరోపై తురుష్కుల దాడి.

కెయిరో, నవంబరు 15:—13 వ తేదీన తురుష్కులు సలిపిన విమానదాడివలన 14 మంది మరణించిననియు, 25 మందికి గాయములు తగిలినవనియు తెలియుచున్నది. వీరిలో చనిపోయిన 4 గురును గాయములు తగిలిన 4 గురును యూరోపియనులు గలరు.

అరబ్బీలకు సెనేటుసభ

కెయిరో, నవంబరు 15:—హెజాజ్ వద్ద షేక్ మహమ్మదు మైలిగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఒక అరబ్బీ ప్రజాప్రతినిధి సభ ఏర్పఱచినట్లు మెక్కా-మెరీఫ్ గారు ప్రకటించిరి.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్ల పురోగమము

6 వేల టైలను పట్టుకొనుట.

లండను, నవంబరు 15:—“పెటిట్” పారిసన్” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. నూతన ఆంగ్ల పురోగమము వలన 6000 ల మంది ఖయిదీలు పట్టువడిరి. శత్రువులలో 15000 మంది యెనను నష్టమై యుంగురు. బోమంటు హామెలునుండి శత్రువులను పూర్తిగా పాఱజూలిన వెనుక జర్మనులు ఒక చిన్న ప్రదేశమునందు మఱల కాలవెట్టగలిగిరి. బ్రిటిషువారిపై స్వల్పమగు అగ్నివర్షమును గురిపించిరి. కాని బ్రిటిషువారు ప్రచండమగు నగ్నిగోళములను గురిపించి శత్రువులను మఱల పూర్తిగా పాఱజూలిరి. బ్రిటిషువారు ఇప్పుడు బెహావద్ద శత్రువుల యాధీనమునందున్న గ్రాండికోరు, మిరమాంటు స్థలములను ముట్టడించుచున్నారు.

గిల్లిమాంటుగిల్లిలను కాంబిల్సు పురమునుండి రక్షించుచుండినట్లు శత్రువులు విసోయను స్థానమునుండి తమ వెనుకనున్న నూతనపంక్తిని గాపాడుకొనుచున్నారని “డెయిలీ క్రానికల్” పత్రిక వ్రాసినది.

శత్రువులు తలపడియోడుట

లండను, నవంబరు 16:—సానుమార్కోయొద్ద పోరు చురుకుగా జరుగుచున్నది. రాత్రి 3 పానులు శత్రువులు తలపడగా మే మెడించెమి గాని యుద్ధమున శత్రువులు తలపడి ఒక కందకమును సాక్రమించిరి. తక్కినవట్టి చాలనష్టపడి యోడిన ఇటలీవారు ప్రకటించిరి.

తీవ్ర యుద్ధము.

నెయింటు పియల్ డివియన్ వద్ద తీవ్రయుద్ధము జరిగినదనియు, అక్కడ శత్రువులు అపరిమితమగు నష్టముతో అంగుళములనుండి స్థలమును గాపాడుకొనుటకు ప్రయత్నించి రనియు “లిబర్టీ” పత్రిక వ్రాసినది. బ్రిటిషువారు గ్రానుమును మఱల ముట్టడించి మధ్యాహ్న కాలమునకు దానిని పూర్తిగా జయించిరి. ఒకజర్మను పటాలమును బ్రిటిషువారు చుట్టవేసి లొంగ జేసికొనిరి.

వైమానిక విజయము

పారిసు, నవంబరు 17:—అంతటను శాంతియుగ నున్నది. రెండు విమానములు మాపంక్తిలో క్రిందబడినవి. వైమానికులు పట్టుకొనబడిరి. ఎమిస్సు ప్రాంతమున 54 విమానయుద్ధములు జరిగినవి. రెండవ లె. వైమానుడు గారు 21వ విమానమును లె. హ్యాన్స్ గారు 13-వ విమానములను నేలకూల్చిరి. లక్షం బర్లలోని యూస్టిర్లజీలోని రయిలుప్రేమను యంత్రకాలల మీదను బెగోనియరు విమానకాలమీదను పరాసువిమానములు 1 టన్ను బాంబులను వదలెను.

ఆంగ్లరంగము విస్తరించుట.

లండను, నవంబరు 17:—మూడు నోజులు పోరి మారంగమును బ్యూకోరునుండి తూర్పుగ ఆంకిరు ఉత్తరపు తీరము వంకనే విస్తరింప చేసెమి. మధ్యాహ్నము శత్రువులు తీవ్రముగ తలపడినందున బట్టు-డి వార్లను కోరుకు మారున మే మాక్రమించిన స్థలమున కొంతభాగమును వదలవలసి వచ్చినది. బ్యూకోరు బ్యూమాంటు హామెలులయొద్ద రాత్రి 3 గం గులు హెచ్చుగా కాల్పుబడెను. పుల్క్నెముకు ఈశాన్యమున గల కందకములపైని సానుకూలముగ రెండుసారులు దాడిచేసి చాలమందిని పట్టుకొని చాల నష్టమును కలిగించితి మని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

ముందువరుస కందకములు

మొదటి మూడు జర్మను కందకములను అంత బలియములుగా నుండలేదనియు, శత్రువులు వానిని విశేషయుద్ధము చేయలేకయే వదలివేసిననియు, కాని నాలుగవ కందకమునుండి జర్మను కళేబరము లుండెననియు రణరంగవిలేఖకు లండనున వ్రాయుచున్నారు. కొన్ని తీవ్రముగాయుద్ధముసలుపుచుండగా మరొకొన్ని లొంగిపోయెనని మన విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు. టైలయొద్ద విశేషయుద్ధము సలిపిన నూచన లేమియు లేవు. వీరిలో ముస్సాలిక భాగము వైలీషియలో లేక తూర్పు ప్రవ్యనులో మై యుండిరి.

జర్మనుల నిర్భయము.

ఆంకిరునది వుత్తరమున బ్రిటిషువారు ముట్టడి సలుపుదు రని జర్మనులు అనుకొనలేదు. కాన ఆ స్థానముం బలియము కాదను నిర్భయముతో చిన్న సేన నక్కడ నుంచిరి. అక్కడ పట్టువడిన ఖయిదీల స్థితినిబట్టి జర్మనులు కట్టకడపటి దశలో నున్నారని అనుకొనగూడదు. వారిక మైదాన ప్రదేశమును రక్షించుకొనవలసినప్పుడు విశేషముగా నోపికపట్ట చాలకాలము యుద్ధము సలుపుదురు. బోమంటుహామె వద్ద నున్న బలహీనమగు స్వల్ప సేనకును, బెహావద్దనున్న బలవంతమగు సేనకును సాహ్యము లేదు.

జర్మను నష్టములు.

ఆంకిరునదిపై తమకు గలిగిన సహానష్టమునుగూర్చి నమ్మకముగా జర్మనులు వాస్తవస్థితులను చెప్పటనుగూర్చి “ఇకోడిపారిస్” పత్రికలో విమర్శించుచు “జనరలు క్రోనర్” గా రచలించిన శత్రుచర్య లనవరమని జర్మను ప్రజలకు నమ్మకము కలిగించుట కిట్టి వాస్తవ స్థితులను జర్మనులు ప్రకటించిన” మార్సల్ హ్యాటిస్ గారు వ్రాసిరి.

ఇండో చీనావిరాళము

పారిసు, నవంబరు 16:—పప్పు దినుసులను కొనుటకు ఇండో చీనావారు దొరతనమువారికి 75 లక్షల ఫ్రాంకుల నిచ్చిరిని అధికారులు ప్రకటించిరి.

రుష్యా

ఫిన్లండులిఖాతముపై జర్మనులదాడి

సెల్ట్రాగ్రాడు, నవంబరు 16:—13 వ తేదీన ఫిన్లండు అఖాతముపై జర్మనులు సలిపిన నౌకాయుద్ధమునందు జర్మనులు 6 నుండి తొమ్మిదిమఱకు క్రొత్తరకపు నెడ్ టూర్నిజో పదవలను గోల్పోయిరి.

కనకంబానాండి శత్రువులను తరుముట

లండను, నవంబరు 16:— శత్రువులను కనకంబానాండి క్రమక్రమముగ తరుముచున్నామని పెట్రోగ్రామనుండి తంతి వార్త వచ్చినది.

బాల్కను

బ్రిటిషువారి విజయము.

లండను నవంబరు 17:— సలోనికా ప్రకటనము. స్ట్రూమా యొద్ద, ఫిరంగులనుగాల్చి మేము తలపడి బారకలీని పట్టు కొంటిమి. మరల తలపడి శత్రువులను ప్రోన్నెకు, కుమలీల నుండి తరిమితిమి. మేముపుడు మాస్థానములను బలపరుచుకొను చున్నాము. శత్రువులు తలపడగ మాశత్రుత్వము నిలువ రించెను. మేము చాలచుందిని హతముచేసి 31 మందిని పట్టు కొంటిమి.

శత్రువులకు కొద్దివిజయము.

లండను, నవంబరు 16:— రష్యావారి ప్రకటనము.— రుమే నియా కింపోలింగు ప్రాంతమున శత్రువులు లిరెస్టు గ్రామము నాక్రమించిరి. జుయలు ప్రాంతమున రుమేనియావారు టురు గుజు గ్రామమును విడచిరి.

జనరల్ ఫాల్కన్ హేన్ ఏర్పాట్లు

లండను, నవంబరు 17:— రుమేనియా సరిహద్దులోపల 25 మైళ్ల దూరమునందు జుల్ లోయలోని బూర్జుజు రైలు స్థానమును రుమేనియనులు వదలివేయుటయు, ఆవల శత్రువు లాక్రమించుకొనిన స్థానములను జూడగా వలేషియావద్ద నున్న రాకపోకలను, ఒర్హోవావద్ద నదిపైని రాకపో కలను శత్రువులు ముట్టడింపగల రని తోచుచున్నది. రెండు దినములలో శత్రువులు 12 మైళ్లు ముందుకు వచ్చిరి. కాని టూర్జుగూ డాన్యూబునంటి 50 మైళ్ల దూరముననున్నది. టూర్జుగూవద్దనున్న రైలుమార్గ మంతముఖ్యమైనది కాదు. కాని శత్రువు లక్కడనుండి ఫిల్టూనూవఱకు వచ్చినయెడల కలేషియా పశ్చిమభాగము భేదింపబడును. ఫిల్టూనువద్దకు వచ్చుటకే ఫాల్కన్ హేన్ ప్రయత్నములు. భూభాగ శీతకాల సమాగమము ఈ యాశయ ఫలప్రాప్తిని కొం తవఱకాల కాలస్వము చేయును. కింపోలింగువద్ద త్రివ్రమగు యుద్ధము జరుగుచుండుట చూడగా స్థితి ఇంకను విపరీతముగ నున్నట్లు తోచుచున్నది. రైలుస్థానముల కన్నిటికిని ఆటపట్ట యిన పిలేట్టి అను పురము కింపోలింగునకు విశేష దూర మున లేదు.

రుమేనియావారు కొద్దిగా వెనుకకుభోవుట

లండను, నవంబరు 17:— రుమేనియావారి ప్రకటనము:— వెడెలు ద్రాగో సెల్వలే ప్రాంతములయందు శత్రువులు తలపడి చాల నష్టపడిపోయిరి. ఆల్బులోయలో తెనీసియు లెస్టి. జుయలు ప్రాంతమున స్ట్రా ఫెనెస్టిలయొద్ద మేము కొద్దిగా వెను కకు పోవలసినవచ్చినది గాని అవట మేము ప్రకటించు తల పడి శత్రువులను తరిమితిమి. మేము రక్తుకునై బలముగా గుండ్రు వదలితిమి.

కిం పోలింగు స్థితి.

లండను, నవంబరు 17:— రుమేనియను, రష్యను జ ర్మను ప్రకటనలను జూచి ప్రముఖులగు వారు కింపోలింగువద్ద ఇదివఱకూ యుద్ధము శత్రుఫిరంగిస్థానము లిప్పుడు జోరుగా పనిచేయుచున్నదనియు, ఈ ప్రాంతములందు రుమేనియనులు శత్రువులకు తమ స్థానము లందనీయక కాపాడుకొనుచున్నారని యు తలంచుచున్నారు.

అమెరికా

తటస్థదేశ నౌకలను ముంచుట.

న్యూయార్కు, నవంబరు 17:— “న్యూయార్కు టైముస్” పుత్రికా ప్రతినిధి జర్మను విదేశ సహాయకార్యదర్శిలో మాట్లాడగా అతడు చెప్పిన వాక్యములనుబట్టి తటస్థదేశ నౌక లను ముంచుటనుగూర్చి భయ మెక్కువ యైనది. తటస్థ దేశ నౌకలు ముందుగుండు సామగ్రి మున్నగు నిషిద్ధవస్తువులను సలు పుచున్నందున వానిని ముంచుచున్నామనియు, బ్రిటిషు నౌకలు సాయుధములుగా నున్నందున వానిని ముంచుచున్నా మనియు కార్యదర్శి చెప్పెను.

దేశీయ తంతివార్తలు

(౦)
(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

సింలూ

రాజప్రతినిధిగారికివచ్చిన యుద్ధవార్త
ధిల్లీ, నవంబరు 17:— 15 వ తేదీ గల ఈ క్రింది తంతి వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శి గారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది.

ఆంగ్లరంగము.

బ్రిటిషువారు తమ అవస్థాంధమును నిర్విఘ్నముగ జరుపుచు అతి బలీయములగు బోమాంటు హా మెలు, బూకోరు లను గ్రామములను వశపఱచుకొనిరి. ఇంతవఱకును ఈ ప్రాంత ములందు 5000 మంది ఖైదీలు పట్టువడిరి. బట్టిడివార్లెన్ కోరుకు తూర్పునను కూడ బ్రిటిషువారు కొంతదూరము ముందుకు బోయిరి.

పరాసురంగము.

పరాసురంగమున ఫిరంగి యుద్ధము మాత్రము జరిగినది ఇటలీరంగము.

ఇటలీవారు కార్స్ స్త్రపమునై తమ పంక్తిని మంపులు లేకుండ చేసికొనిరి

రష్యరంగము.

కాన్స్టెంటిను పగ్నతిములందు శరీషి చూ సరిహద్దు వద్ద శత్రువుల అవస్థాంధము గ్రోసిజేనుబడినది.

రుమేనియా రంగము

ముఖ్యముగ ప్రీడీలోకనుచువద్ద రుమేనియనులు తమ స్థాన ములను కాపాడుకొను చున్నారు. కాని డ్రాగోస్టవీలి రంగము నందు ఆల్బునదికి కుడివైపున శత్రు సేన అపారముగా నున్నందున వారు కొంతవఱకు వెనుకకు పోవలసి వచ్చెను. బుంచెస్టివద్ద శత్రువులు వల్క్రనుకనుచునుండి సరిహద్దుకు వెలుపల 18 మైళ్ల దూరమునను, రోటర్బర్త్ కనుచునుండి 16 మైళ్ల దూరమునను, టోర్జుబర్గనుండి 17 మైళ్ల దూరమునను, ప్రీడీలోకనుండి 5 మైళ్ల దూరముననున్నారు.

బాల్కనురంగము.

త్రివ్రమగు యుద్ధము సలిపిన వెనుక సెర్వీయనులు మొనా డ్లిరు కాగ్నోయమున 15 మైళ్ల దూరముననున్న టెపాకీపుగ నువద్ద నౌక స్థలమును వశపఱచుకొని శత్రువులకు విశేష నష్ట ము గలిగించి 1000 మంది ఖైదీలను పట్టుకొనిరి.

శత్రునిమానములు.

కొయరో ప్రాంతమున శత్రునిమానములు దాడిసలిపి అనేకులగు ప్రజలను జంపెను. వైనికు డొక్కడు మాత్రము మరణించెను.

ప్లేగు వ్యాధి.

నవంబరు 11 వ తేదీతో నంతమగు వారమునందు హిందూదేశమునందు 6460 మందికి ప్లేగువ్యాధి తగిలెను. వీరి లో 5083 మంది మరణించిరి. చెన్న పుర రాజధానియందు 387 మరణములు. సింధు బొంబాయి రాజధానులందు 2527 మరణములుట!

బుద్ధదేవుని ఆస్తికలు

ఇటీవల తత్వశిలవద్ద దొరకిన బుద్ధదేవుని ఆస్తికలను సింహళమునందలి కండియను పురమునందున్న బుద్ధదేవాలయ మున కొసంగుటకు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు రేర్నాట్టు చేయుచున్నారు. పురాతనవస్తు సంబంధపు దైర్ఘ్య రగు సర్ జాన్ మార్షలుగారు జనవరి నెలలో వానిని సింహళమునకు గొనిపోవుదురు.

బొంబాయి

భారతయోధుని మరణము.

బొంబాయి నవంబరు 18:— ప్రాన్సు రంగమున 12-9-16 న ఎలెకువాసు అను భారతయోధుడు ఓరళయ్య నొ రికానని నిన్నటి టపాలో వార్త వచ్చినది. ఇతడు ఇంగ్లాండు లో న్యాయకాస్త్రము నభ్యసించుచు కేవలము ప్రభువుగారి ఆహ్వానమునై సచట సేనలో చేరిన యువకుడు.

బొంబాయిలో నుపన్యాసములు.

బొంబాయి, నవంబరు 18:— ఇలస్ట్రేటెడు లండను న్యాయపత్రికకు సుప్రసిద్ధ విలేఖకుడును చిల్లెలేఖకుడు నగు ఫ్రెడిక్కుడిలియన్సుగారు బొంబాయినగరమునకు వచ్చి యుపన్యసించెదరు.

ఒక మరణము.

బొంబాయి రాజధానిలోని లక్షాధికారియు మరల కర్మాగారముల వ్యవస్థాపకుడునగు గోవర్ధన దాసు ఖాటో మకంజీగారు నాసిక్ క్షేత్రమున మరణించిరిని కలకత్తాయందు ప్రకటించబడినది. వీరు భట్టియ తెగవారు బొంబాయి టెలి ఫోన్ కంపెనీ డైరెక్టరులలో నొకరు.

దక్షిణ హిందూస్థానము.

నాగావళి నరద.

మేరంగి దివానుగారి కాపద తప్పుట.

కర్ణాటక కింగ్ ఖురం- రామగడ- గుడారి- గుణపు రం - సాన్వతిపురం ప్రాంతములయందు దివానళికి 15 దిన ములు వడ్లములు కురిసి నాగావళి నది పొంగినది. మేరంగి దివాను ఆ చంట వేంకటరావుగారు సాన్వతిపురము నుండి మేరంగికి వెళ్లుచు దుగ్గిదర్జిగ దోనెలో ఏరువారు చుండగా దోనెలో నీరు నిండినది. వారు ఏటిలోని కెటులోపడి కొట్టుకొని పోవుచుండగా నియ్యలమును కాపురస్తు డొకడు ఏటి కడ్డబడి ఆయనను దరితేర్చెను. పడవ లో మరి 20 మంది యుండిరి. పడవవాండు ఏటిలో కురికి పడవనుగూడ నెటులో దరితేర్చిరి. వేంకటరావుగారు గొప్ప కవీశ్వరులు. ఉత్తరరామచరిత్రమును తెలిగించిరి. ప్రధమాంకము మాత్రము చాల కఠిన తెలిసి పడినది. ఇదివరకు కుంతులవారి నెందరు కోరినను ఆ తెలివి మార్పు నంగీకరింపలేదు గాని ఈ సారి ప్రారంభించిరి. భగవంతు డీ కవినయని కాపాడినందులకు వందనీయుడని మరపాం ఎట్టేటు సము వోవర్సిరు క్రొవ్విడి రామమూర్తిగారు వ్రాసిరి.

గుంటూరు హోమురూలు లీగు

(కార్యదర్శి పంపిన తంతివార్త)

గుంటూరు, నవంబరు 18:— నిన్నను గుంటూరు హోము రూలు లీగువారి ఏర్పాటువలన స్వాజనికసభ జరిగినది. చాల మంది సభకువచ్చిరి. అధికోత్సాహము విదితమైనది. భగంట్ల సేపు సభజరిగినది. హోమురూలుపక్షమున గట్టిపట్టుదలతో పని చేయుచున్న లోకమాన్యబాలగంగాధరతిలక్ గారి అపీలు నెగ్గినం దులకు వారి నభినందించుటకును అనిబి నెంటుమ్మగారిని మధ్య రాష్ట్రములవారు బహిష్కరించుట అక్రమము గాన నా యుత్తరమున గద్దపరచవలెనని వారిని కోరుటకును తిలక్ గారి అపీలును గూర్చి మదరాసు మెయిలుపత్రిక వ్రాసినవ్రాతలను నిగసించుచు భారతీయవ్యక్తి సంఘములన్నియు మెయిలుపత్రిక ను బహిష్కరింపవలె నని కోరుటకును ఆస్ట్రేలియా కెనడా దేశములలో నడుగు పెట్టమని ఖండితముగ నుడిచి భారతీయు ల ఆత్మగౌరవమును కాపాడినందులకు రవీంద్రనాథ ఠాగోరు గారి నభినందించుటకును తీర్మానములు చేయబడినవి.

ధిల్లీ

హిందూదేశపు సరిహద్దువద్ద యుద్ధము.

ధిల్లీ, నవంబరు 16:— కొన్ని వార్తలను క్రిందట మహా వ్యుధుడు జాతులలో కొండలు నాగరికలతోడే రాకపోకలను నిలిపివేయుటకు బ్రయత్నించిరి. నవంబరు 15 వ తేదీని గండక లోయయందు హాఫీజ్ కాన్ వద్ద 6 నేలమంది ఈజాతుల వారుండిరి. మొదటి సేనలో కొంతమందిని వారితో బోరుట కు బంపితిమి. ఉదయము 10 గంటలనుండి సాయం కాలము 4 గం టలవఱకు యుద్ధము జరిగెను. శత్రుజాతులవారిని దట్టిమిచేసి తిమి. మన పటాలములలో నొకడు మాత్రము మరణించెను. 10 మందికి గాయములు తగిలినవి. శత్రువులలో మరణించిన వారును గాయములు తగిలినవారును గలసి 100 మంది యుం దురు. ఆంగ్లవిమానదళము బొగుగా పనిచేసినది. 16 వ తేదీని పదాతిదళమును; మన విమానములును శత్రువుల కొఱకు వెదకెను. కాని వారెందును గనపడలేదు. మిచ్చి పురమువద్ద మాటిన్ కేలను గ్రామమునందు మాత్రము కొందఱు శత్రువు లుండిరి. 15.16 వ తేదీలందు మన విమానము లాగ్రామమునై జయప్రదముగా బాంబులను వేసినవి.

నే నాధి ప తి.

హిందూదేశ నర్వ సేనాధిపతిగారు ఈ దినం పేర్కొక వచ్చిరి.

మణిపురపు రాణిగారు

నరణిపురపు నెద్దరాణిగారికి 15-వ తేదీని పుట్టిక గలిగినది.

రాజకీయ సంస్కరణములు

(2)

II

ఎన్నుకొనబడవలసిన హిందూదేశ శాసన సభ్యులలో 20 మంది మహమ్మదీయులచే నెన్నుకొనబడవలయును. స్వల్పసంఖ్యాకులగు ఇతర జాతుల వారికిని తగిన ప్రాతినిధ్యము నొసంగవలయును. మహమ్మదీయులచే నెన్నుకొనబడువారు మహమ్మదీయులే యైయండవలయునని నిర్బంధము లేదని మహమ్మదీయ సంఘమువారు వివరించిరి.

రాష్ట్రీయశాసన సభల యెన్నికల విషయమునందు వలె హిందూదేశ శాసనసభ్యుల ఎన్నికల అధికారమును ప్రజలకు వృద్ధిచేయవలయును. రాష్ట్రీయశాసన సభలో ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులను హిందూదేశ శాసనసభ ఎన్నికలయందు పాల్గొలిగియుండవలయునని కాంగ్రెసు సంఘమువారు కోరిరి. హిందూదేశ శాసనసభాభ్యుత్థుని సభ్యులే ఎన్నుకొనవలయును. ద్రవ్యసంబంధము కాని ఇతరవిల్లులను సభ్యులేర్పాటుచుకొన నియమముల ప్రకారము సభ్యులు ప్రవేశపెట్టవచ్చును. దానికొకట రాజకీయ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి యనుమతి ప్రత్యేకముగా నక్కర్లేదు. శాసన సభ్యులు తీర్మానించిన ప్రతివిల్లును చక్రవర్తిగారి సమ్మతి నొందవలయును. ఆదాయపు మార్గములకు సంబంధించిన నూతనలను వ్యయములకు సంబంధించిన నూతనలను బిల్లులుగా నుపపాదించవలెను. ఆర్థికపత్రమును శాసనసభ్యుల సమ్మతి కొనగవలయును. హిందూదేశ శాసన సభ్యుల సభ్యత్వకాల పరిమితి 5 సంవత్సరములుగా నుండవలయును. శాసన సభలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానములను గవర్నరుగారి అధ్యంతరము లేకున్నయెడల రాజకీయ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు త్రోసివేయ కూడదు. గవర్నరుగారి అధ్యంతరము ప్రకటింపబడిన వెనుక సంవత్సర కాలములో నా తీర్మానమునే శాసన సభ్యులు మఱల ఆమోదించు నెడల దానిని ఆమలు జరుపవలెను. ప్రభుప్రత్యే సంవత్సరమున ఇతర ప్రశ్నల నడుగుటకు సభ్యుని కేమియు అధ్యంతరము కలిగించిన గూడదు.

హిందూదేశమున కంటికిని చర్చించు ఉపపాదనములును, అంతర రాష్ట్రీయ ఆర్థికపరిస్థితులకు సంబంధించిన ఉపపాదనములును, సామంతుల కప్పములుగాక హిందూదేశ దాయ విషయమునకు సంబంధించిన విషయములను, మిలిటరీ విషయమున గాక ఇతర వ్యయసంబంధములగు ఉపపాదనములను, హిందూదేశమునందు వర్తకసంకములు, కష్టమునుంకములు మున్నగువానిని విచారించుట, పన్నులనుమార్చుట మున్నగు విషయములను, హిందూదేశమున కంటికిని చర్చించు పరిపాలన విషయములను హిందూదేశ శాసనసభ వారు పాదించి తీర్మానింప వచ్చును.

సభకువచ్చిన సభ్యులలో 5 వ వంతు వారు సభకు వాయిదా కొనుగొనవలయునని నొసంగవలయును. గవర్నరు జనరలుగారు శాసన సభ్యులను ఒక తీర్మానము నంగీకరించిన వెనుక ఒక సంవత్సరములోగా చక్రవర్తిగారు త్రోసివేయవచ్చును. త్రోసివేయబడినట్లు తెలిసి నప్పటి నుండియే దాని కనులు నియమలయును. విశేషసంబంధముల విషయమును గూర్చియు, మిలిటరీవిషయములను గూర్చియు శాసనసభవారి కేమియు అధికార ముండగూడదు.

సభకు వచ్చిన సభ్యులలో నూటికి 80 మంది సమ్మతింపినచేత కాని ప్రత్యేకతెగకు సంబంధించిన తీర్మానములను త్రోసివేయవలయునని మహమ్మదీయ సంఘమువారు కోరిరి.

హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు గవర్నరు జనరలుగారి అధ్యంతరమునందు యువజనులను సుశిక్షితులను చేయుటకే యుద్దేశింపబడినది గాన నా యభిప్రాయము మారగూడదని ప్రతివాదము జరిగినది.

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము-సెనెటు సభ. బొంబాయి, నవంబరు 18:—శుక్రవారమునాడు జరిగిన సభలో బి. సి. పట్టములను (కాయగూ)బడసిన వారికిని బి. ఎస్. సి. పట్టములనుబడసిన వారికిని భేదములేదు. రెండవవారిని ఎల్. ఎల్. బి. పరీక్ష కర్షులని అంగీకరించినపుడు మొదటివారినిగూడ వర్షులని అంగీకరింపవలెనని ప్రిన్సిపలు పరంజెగారిక తీర్మానము నుపపాదించిరి. కామర్సు కళాశాల వ్యాపారమునందు యువజనులను సుశిక్షితులను చేయుటకే యుద్దేశింపబడినది గాన నా యభిప్రాయము మారగూడదని ప్రతివాదము జరిగినది.

ఇంగ్లీషులు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులను హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు నియమింపవలయును. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములతో బోధకము గలుగజేసి

కొన గూడదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారికి గల అధికారములు హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారికి గలవు. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల క్రమతను తనికీ చేయుచుండవలయును. హిందూదేశ పరిపాలనా విషయమునను శాసన విషయమునను హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారిపై హిందూదేశ కార్యదర్శికెట్టి అధికారము నుండగూడదు.

హిందూదేశమున కంటికిని సంబంధించిన లెక్కలను తనికీచేయుటకు ప్రత్యేక తనికీదారులను నియమింపవలయును. హిందూదేశ పరిపాలక సభయందు న్యాయశాస్త్ర సభ్యులు న్యాయదత్త సభ్యుని న్యాయవాద వర్గమునుండి ఎన్నుకొనవలయునని మహమ్మదీయ సంఘమువారు కోరిరి.

హిందూదేశమునకు సంబంధించిన ఆదాయ వ్యయవిషయమున హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికిని హిందూదేశ కార్యదర్శికిని ఏమియు సంబంధ ముండగూడదు.

హిందూదేశ కార్యదర్శి సభను తొలగింపవలెను. కార్యదర్శిగారి జీతమును బిటిషువారి ఆదాయవ్యయ పత్రములయందు జేర్పవలెను గాని హిందూదేశపత్రములందు జేర్పగూడదు. స్వపరిపాలనముగల అధినివేశములందు బిటిషు కార్యదర్శికెట్టి స్థానముగలదో హిందూదేశ కార్యదర్శికిని అట్టి స్థానమే యుండవలయును.

హిందూదేశ కార్యదర్శిగారికి ఇద్దరు సహాయకార్యదర్శులుండవలెను. కాని వీరిలోనొకడు తప్పక భారతీయుడుగ నుండవలెనని మహమ్మదీయ సంఘమువారు నూచించిరి. సేనయందు కమిషన్లు, నాన్-కమిషన్లు తరగతులను భారతీయులనుండియే యెన్నుకొని వారిని హిందూదేశమునందే తర్ఫీదు చేయవలెను.

విచ్చిక సేనలో చేరుటకు భారతీయుల నంగీకరింపవలెను. హిందూదేశమునకు ఇతరరాధినివేశములతోబాటు సమాన స్వాతంత్ర్య హక్కులుండవలెను.

లాండు రివిన్యూను శాశ్వతముగా నొక్క పర్యాయమే ఏర్పఱుపవలెను. రాజకీయ అధికారులకు న్యాయసంబంధమున అధికార మేమియునుండ గూడదు.

హిందూదేశములోని రాజకీయ ఉద్యోగములు భారతీయుల కందజీకిని లభించునట్లు ఏర్పాటు చేయవలెను. ప్రత్యేక జాతుల కొరకు ఉద్యోగములను నిలువ యుంచగూడదు. హిందూదేశము నందంతటను ప్రారంభవిద్యను నిర్బంధము చేయవలెను. నాతితరగతులకు భేదమును గల్పించుచున్న శాసనములను ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యమున కభ్యంతరము నిచ్చు శాసనములను త్రోసివేయవలెను.

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము-సెనెటు సభ.

బొంబాయి, నవంబరు 18:—శుక్రవారమునాడు జరిగిన సభలో బి. సి. పట్టములను (కాయగూ)బడసిన వారికిని బి. ఎస్. సి. పట్టములనుబడసిన వారికిని భేదములేదు. రెండవవారిని ఎల్. ఎల్. బి. పరీక్ష కర్షులని అంగీకరించినపుడు మొదటివారినిగూడ వర్షులని అంగీకరింపవలెనని ప్రిన్సిపలు పరంజెగారిక తీర్మానము నుపపాదించిరి. కామర్సు కళాశాల వ్యాపారమునందు యువజనులను సుశిక్షితులను చేయుటకే యుద్దేశింపబడినది గాన నా యభిప్రాయము మారగూడదని ప్రతివాదము జరిగినది.

బొంబాయిలో సహాయక వివరణ.

నూలుబట్టల విక్రయము.

బొంబాయి నవంబరు 19:—శుక్రవారమునాడు సాయంత్రము జేర్పు హెచ్చుధోకు విక్రయింపబడినవి. ఇంత హెచ్చుధర లెక్కలను గాల్చెను. గవర్నరుగారును ప్రభుత్వగారును వచ్చిరి. లివర్పులులో ఒకటేలు 400 పానులకు విక్రయింపబడిన దనువిషయమున కీవిక్రయము తీసిపోవునదిగాదు. టి. డి. మారుగారు వేలమువేసిరి. రెండేసిజేళ్లును ఒక్కొక్కటేలును 1400-1500 చొప్పున అమ్ముబడినవి. గుర్మకరీసుఖానందుగారు రూ. 2200లకుకొనిరి. ఆయనకు ప్రభుదంపతులు విలాసముగల వెండిగిన్నె నిచ్చిరి. సర్ సాహూను డెవిడుగారు రూ. 3300 కు కొనిరి. దానిని ప్రభుత్వము వేలమువేసిరి. దానినే మరలమరల వేలమువేయవారు. 12300 లు వచ్చినవి. ప్రభుత్వము బహుమతుల నిచ్చిరి. ప్రభువుగా రభినందించిరి.

“మహమ్మద్ బిక్టోర్ గ్లాక్”

ఒక ఉపన్యాసము.

అలహాబాదు, నవంబరు 17:—హాల్కార్లు కళాశాల ప్రిన్సిపలు గార్డెనర్ ప్రాక్ గారు సంయుక్త పరగణాల చారిత్రిక సంఘమువారి పక్షమున “మహమ్మద్ బిక్టోర్ గ్లాక్” గూర్చి ఉపన్యసించిరి. సంయుక్త పరగణాల లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీవాస చారిత్రక సంఘ కార్యమును విశేషముగా కొనియాడి సభ్యుల సభి నందించిరి.

కృష్ణావరద బాధితులకు సహాయము.

అయ్యు.

వరదలవలన బాధపడిన ఆంధ్రుల సహాయార్థము తమ పత్రికా ముఖమున వారి దురవస్థను వర్ణించి ఆంధ్రదేశీయుల నందరిని హెచ్చరించినందున మాజెజవాడ కమిటీవారి పరంగా ఈక్రింది చందాలు ఇతరవోట్లనుండి పంపబడినవి. వారికి మా కమిటీవారును వరదలవలన బాధనొందిన దీనులను మిగుల కృతజ్ఞులు.

6-11-16	రాజమహేంద్రవరము. మారడుగుల సుబ్బారాయుడు గారు	100-0-0
8-11-16	సామలకూరు పేట జి. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యంగారు	2-0-0
"	వై. రామానుజం నాయుడుగారు	5-0-0
"	అనంతపురం జి. మల్లయ్యగారు	10-0-0
9-11-16	రాజమహేంద్రవరము మారడుగుల సుబ్బారాయుడుగారు	50-0-0
"	మైలవరము పసుపులేటి కృష్ణదాసుగారు	20-0-0
"	బారువ సోముభట్ల వెంకయ్యగారు	25-0-0
10-11-16	పసుపుర్తి కాజ వెదపిచ్చయ్యగారు	40-0-0
"	కొండపల్లి పబ్బటి సుబ్బారాయుడుగారు	15-0-0
"	కపలవాయి సీతయ్యగారు	7-8-0
"	కపలవాయి పున్నయ్యగారు	7-8-0
"	వాండ్రేపు వెంకట నారాయణగారు	8-0-0
"	మాజేటి రామయ్య వీరభద్రయ్యగారు	7-8-0
"	చిల్లర వనూళ్లు	5-4-0
"	చీరాల జాలగంటి వెంకటసుబ్బారావుగారు	39-8-0
"	అనంతపురం బసిరెడ్డిగారు	8-0-0
"	మైలవరం పసుపులేటి కృష్ణదాసుగారు	15 0-0
"	రాజమహేంద్రవరము నాగుమల్లి నారాయణ మూర్తిగారు	60-0-0
"	మద్రాసు ప్రభయరత్నకసంఘ కార్యదర్శి కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావుగారు	200-0-0
11-11-16	కంచక చెర్ల యాన వీరరాఘవయ్యగారు	5-0-0
12-11-16	రాజమహేంద్రవరము కొల్లా వెంకట్రావుయ్యగారు	60-0-0
13-11-16	ఆకిపిడు పసుపులేటి లక్ష్మణస్వామిగారు	10-0-0
"	రాజమహేంద్రవరము మారడుగుల సుబ్బారాయుడుగారు	100-0-0
"	రాజమహేంద్రవరము కొల్లా వెంకట్రాయయ్యగారు	84-0-0
14-11-16	గుడివాడ కె. నాగభూషణ రావుగారు	10-0-0
"	వెలతోడు సర్వేపల్లి పుష్పక భండారమువారు	15-6-0
15-11-16	మద్రాసు ప్రభయ రత్నక సంఘ కార్యదర్శి కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు	100-0-0

మొత్తము 954-10-0

ఇంకను మనియార్డర్ ద్వారా సొమ్ము నలు దిక్కుల నుండి వచ్చు చున్నది. ఆర్థవాదము విని ఆంధ్రసోదరులు సహజోదార్థముక జూపుచున్నారు. మా లెక్కలు ప్రచురించినపుడు జెజవాడ పాపల విరాళములను కనపర్చెదము. 15 వ తేదీకి తరువార మా కార్యస్థానము చేరు విరాళములను మరియొకసారి ప్రచురించెదము.

అయ్యుదేవర కాళేశ్వర రావు.

బిటిషు అవస్థానము

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 16:—నిన్నటి సాయంత్రము జగ్గయ్య లాక ప్రకటనమును బిటిషు అవస్థానమును గూర్చి ప్రకటించిరి. సాయంత్రమున ప్రకటనలను ప్రకటించుట కిదియే మొదటిసారి. దీనినిబట్టి ఆంగ్లరసదీపై బిటిషు అవస్థానమునకు శత్రువు లెంత ప్రాముఖ్యము నిచ్చినదియు తేటపడగలదు.

మిత్రమండలి విజృంభణము

లండను, నవంబరు 17:—పెలోనికా యందు పరాసు యుద్ధరంగమున నున్న రైటులవలేఖకు డిల్లు ప్రాయమున్నాడు. తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగిన వెనుక పరాసువారు కెనాల్ యను పురము నాక్రమించుకొనిరి. ఈ యుద్ధమునందు వారు కుత్తుకలోతు నీట నుండిరి. శత్రువులు బిస్మిక్ కాపై పునకు వెనుకకుపోయిరి. ఇదియే జనరల్ మెకస్సు ను ముఖ్యస్థానము. బాలూనులందు ఈచుహవిజయము రొమేనియాపై శత్రువుల ఒత్తిడిని చాలవరకు తగ్గించును. అతిముఖ్యస్థాన మగు కెనాల్ యుద్ధము స్థానమును బోగోబుకొనిన వెనుక, వారు వెనుకకు పోయి ఎచ్చట నిలువగలుగుదురు.

THE GREAT WAR.

THE NEW PUSH SUCCESSFUL.

Extension of British Front.

ENEMY'S GREAT STRATEGY IN RUMANIA.

Loss to the Enemy of Nine Torpedo-Boats.

Arab Senate Established in Hedjas.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN

British Troops in India.

LONDON, November 17. In the House of Commons, a member suggested that some of the British Troops in India should be transferred to France and be replaced by troops from the trenches and by troops under nineteen years of age. Mr. Chamberlain replied that the question should be addressed to Mr. Lloyd George.

The Sinking of the "Arabia."

Germany Says She was a Transport

LONDON, November 17. A Berlin official statement says that a German submarine sank with a torpedo on November 6th an hostile transport of twelve thousand tons eighty sea miles west of Malta.

The British Admiralty states that this announcement is an obvious attempt to explain away the outrageous and inhumane acts of torpedoing Mail Steamers without warning. The only ship sunk in the Mediterranean on November 5th was the "Arabia" of 7,933 tons which was sunk three hundred miles off Malta.

Wheat Supply to the Allies.

LONDON, November 17. Wheat Commission has arranged with the Indian Government to sanction the export of four hundred thousand tons of wheat to Britain, France and Italy. Shipment will take place in November, December and January.

A Famous Author Dead.

LONDON, November 16. Death is announced of M. Senkiewicz, author of Quo Vadis.

Increasing Prices of Newspapers.

LONDON, November 16. The Meeting of news-paper proprietors was held in London on Monday to consider the question of increasing prices.

"Daily-News" Size Reduced.

"Daily News" announces a reduction in size in order to lessen the tonnage of imported paper.

Nigerian Sales.

LONDON, November 17. The Nigerian sale realised a total of 332,685 sterling. The Buyers were mostly Liverpool firms.

Contract to Feed Mesopotamian

Expedition.

LONDON, November 17. In the House of Commons, Mr. Chamberlain stated that he was not aware that firm of Meyer had contracted to feed the first Mesopotamian Expedition, but he had no information regarding the contracts placed in India.

Montagu's Report.

LONDON, November 17. Messrs Montagu's report says: - Underton's has been 550. The fall in prices is only natural reaction on healthy market which derives its strength from European and Indian currency demand and firmness of China exchanges.

Steamers Sunk.

LONDON, November 17. Danish steamer "Therese" and British steamer "Trevarrack" have been sunk.

FRANCE.

British Offensive on Ancre.

German View of its Importance.

LONDON, November 17. AMSTERDAM. - The importance attached by the Germans to the British offensive on Ancre is evidenced by the fact that they issued an evening communique for the first time yesterday evening.

The New British Advance.

Over 6000 Prisoners.

ALLAHABAD, November 17. LONDON, November 16th. - The "Petit Parisien" estimates that the prisoners taken in the new British advance now number 6,000, and the total enemy losses 15,000 and states that the Germans, having been completely driven out of Beaumont Hamel, regained a foot-hold and opened a withering fire, but the British, returning to the charge, drove them out again and finally. The British now hold under their fire Grandcourt and Miramont, two advanced sentinels of the entrenched camp at Bapaume.

The Enemy's Centre.

The "Daily Chronicle" suggests that the strong enemy centre supporting the new line from the rear as Combles supported Guillemont and Ginchy is probably Puisieux.

Scene of fiercest Fighting.

The "Libertes" correspondent states that the fiercest fighting took place at St. Pierre Division which the Germans defended inch by inch, suffering very heavy losses. The British renewed the assault against the village which was finally carried at 2 o'clock in the afternoon, an entire German battalion being then surrounded and forced to lay down its arms.

First Trenches Lightly Held

British correspondents agree that the first three lines of trenches were lightly held, the attackers crossed them with scarcely a check, but the fourth was filled with the Germans. Our correspondent remarks that while some of these fought, others surrendered with a unanimity approaching enthusiasm. The prisoners, coming back to their cages, did not show signs of desperate fighting. They were largely Silesians and East Prussians. At one point, we got into one of the new divisions made by taking the fourth regiment from those already existing. It did not distinguish itself.

Germans Over-Confident.

Another correspondent thinks that the enemy had no fear of attack north of the Ancre and had placed inferior troops there relying on the strength of the position itself. The poor quality of the prisoners taken must not, however, be regarded as showing that the German army is on its last legs. When it comes to holding open ground we find troops capable of a stout resistance. There is no comparison between the puny defenders of Beaumont Hamel and the still well set battalions now in the Transloy line before Bapaume.

Why the Germans Admitted Their Losses.

M. Marcel Hutin, commenting in the "Echode Paris" on the Germans' frank admission of losses on the Ancre, suggests that this striking departure from precedent is doubtless intended to justify to the German nation the desperate measures General Groener is taking. - "Pioneer"

British Front Extended.

Successful Raids on Enemy Trenches.

LONDON, November 17. A British communique says: - As a result of Thursday's operations, we extended our front from Beaumont eastward along the north bank of the Ancre. A strong counter-attack in the afternoon forced us to relinquish a part of the ground gained eastwards of Butte de Warlencourt. There was heavy shelling at night at Beaumont Hamel. We twice successfully raided trenches northeast of Wulverghem, taking prisoners and inflicting considerable losses.

Indo-China's Gift to Government.

PARIS, November 16. It is officially announced that Indo-China is presenting seven and half million francs to the Government for the purchase of cereals.

SUCCESSFUL AIR RAIDS.

Enemy Planes Brought Down.

Aviators Captured.

PARIS, November 17. This afternoon's Communique reports: - A relative calm on the whole front. Two enemy aeroplanes have been shot down in our lines. The aviators were taken prisoners. Fifty-four air-fights have occurred in Amiens region. Second Lieut Guynemer has brought down his twenty-first enemy machine and Lieut Heurteaux his thirteenth. The French aeroplanes dropped over a ton of bombs on the railway station and works at Esch-sur-Alzette in Luxemburg and on the aeroplane sheds at Teronier.

TELEGRAMS.

Ancre Victory.

LONDON, November 17. The fresh illustration of the weakness of the so-called impregnable trench system has already been exemplified by the capture of Beaumont-Hamel. Fuller information confirms the magnitude of the British success on the Ancre, especially the fact that the pick of the German troops were engaged and fought most stubbornly. That they were completely surprised is regarded as a tribute to the skill of the British staff and to the discipline and training of the new armies. Apparently, the Germans were convinced that the offensive on the Somme was exhausted, hence they prepared a huge counter offensive against the French south of the Somme, which kept important hostile forces engaged in that region. This German effort was the biggest since the Allied offensive started. Six attacks were made in three hours on Wednesday morning, followed by six more in the afternoon. Each was decimated by machine gun and artillery fire. Certain regiments lost 50 per cent of their effectives. General Sir Douglas Haig did not wait for the complete drying of the ground before making the new stroke. The movements of troops were hampered by mud while mist increased the difficulty of co-operation between artillery and infantry. A successful solution of the problems proves afresh what immense strides have been made in the methods of organisation since the battle of Loos. There is now a chorus of praise of Sir Douglas Haig, regarding whom there had been recent mutterings and criticism. His promotion to the rank of Field Marshal is suggested.

Raid on Ostend and Zeebrugge.

LONDON, November 18. The Admiralty announces that aeroplanes and seaplanes dropped considerable weight of bombs with good results on docks and shipping at Ostend and Zeebrugge this morning. Machines returned. Details of raid by sixteen British and French aeroplanes on October 25th show that bulk Essingen works at Hagendirgem, where steel and big guns are produced, will be unworkable for considerable time.

British Communique.

LONDON, November 17. General Haig last night reported: Prisoners captured by us since the 13th instant totalled 6190. We heavily bombarded hostile trench-lines in the neighbourhood of Loos and Hulluch. Our aeroplanes bombed two important junctions on the enemy's lines of communication. Five enemy machines have been brought down and five damaged. Three of ours are missing.

Polish Autonomy: Russian Action.

Congratulations of Messrs Menas

Briand & Asquith.

LONDON, November 17. Messrs Briand and Asquith have jointly telegraphed to the Russian Premier warmly applauding the Russian denunciation of Germany's violation of international law and treaties by claiming to create the Polish State and levy army and rejoicing at emphatic renewal of the Tsar's promise of the Polish Autonomy.

BELGIUM.

Belgian Deportations.

Belgian Minister's Appeal

for American Intervention

WASHINGTON, November 17. Belgian Minister here has appealed to the State Department for active intervention regarding Belgian deportations.

THE BALKANS.

Important British Success.

LONDON, November 17. A British Despatch from Salonika says: After artillery firing on the Strume, we attacked and captured Brakli. Then we attacked again and drove the enemy out from Prosenik and Kumli. We are now consolidating our positions. Our artillery stopped counter-attacks. We took thirty-one prisoners and inflicted heavy losses.

Brilliant Allied Advance.

Anglo-French Success.

LONDON, November 17. Reuter's correspondent with the French Headquarters at Salonika says that the French captured Kenali after a very desperate struggle. They were up to their necks in water. The enemy retired to the Bistritza defence line, which is far inferior to Kenali, on which the enemy had worked for over a year and which General Mackensen selected.

The brilliant concerted advance of the Allies in the Balkans, which has practically determined the fate of Monastir, will do much to relieve the pressure on Rumania. It is unlikely that the enemy, having been driven out of a very strong position at Kenali, which was constructed under General Mackensen's personal direction, will be able to stand in an ex-temporised position to which they were forced to retire on the fall of Kenali.

Serbian Communique.

LONDON, November 16. A Serbian Official message says: The enemy counter-attacks have completely failed, and the Bulgars have withdrawn to the river Bistritza. We have taken three hundred prisoners. The French and Russians have occupied three villages in the direction of Monastir. Serbs have taken 300 prisoners since the 10th instant, one thousand of whom are Germans. We have captured seventy-one guns since September 14th.

ITALY.

Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, November 16.

An Italian official announcement reports that heavy fighting continues at San Marco. We repulsed three determined night attacks, but the enemy renewed his attacks in the morning and after intense artillery bombardment, succeeded in taking a trench. Otherwise he was decisively driven off with heavy loss.

Italians Evacuate some Trenches.

LAHORE, November 17.

LONDON, November 17.—An Italian official announcement states:—"After five attacks on our salient on San Marco had been driven off, heavy bombardment led to our evacuating more exposed trenches. We have advanced at several points on carso."

TURKEY.

Turkish Air Raid on Cairo.

LONDON, November 16.

CAIRO.—It is officially announced that fourteen persons were killed and twenty-five injured in the air raid on the 13th instant. These figures include four Europeans killed and four injured.

RUSSIA.

German Raid in Gulf of Finland.

Raiders Lose Many Torpedo-Boats.

LONDON, November 16.

PETROGRAD.—An Admiralty communique estimates that during the raid into the Gulf of Finland mentioned in communique on the 13th inst., the enemy lost between six and nine of his largest and most modern Torpedo-boats.

ROMANIA.

Enemy Dislodgement from Constanza.

LONDON, November 16.

A Telegram from Petrograd asserts that the enemy is being gradually dislodged from Constanza.

Slight Enemy Success.

LONDON, November 17.

A Russian Communique says:—"The enemy has occupied the village of Liresht in Rumanian Kimpolung region. The Rumanians have evacuated the village of Turgujin in Jial region."

Slight Rumanian Withdrawal.

Enemy Attacks Scattered.

LONDON, November 17.

A Rumanian Communique states:—"We have repulsed violent enemy attacks in Predeal and Dragoslavele region with heavy losses. We have been compelled to withdraw slightly in the direction of Tesciulesti in the Alt valley and of Statanesti in Jial region, where, however, we attacked on wings and repulsed the enemy with serious losses. We effectively bombarded Rutchuk."

The Situation at Kimpolung.

Rumanians Hold Unshaken.

LONDON, November 17.

Commenting on the Russian, Rumanian and German communiques, experts point out that the German heavy batteries which were long delayed in the mountains are now in action in the valley above Kimpolung, but the Rumanian's tenacious hold in this hilly region, where the enemy, deployed on wide front below the pass, is unshaken.

General Falkenhayn's Plan.

Rumanian Communications Threatened.

LONDON, November 17.

The abandonment of the railroad at Turgujin, the western Jial valley twenty-five miles inside the frontier and the furthest point the enemy has penetrated, is a threat to the Rumanian communications with Wallachia and jeopardises Orsova, where the Rumanians have the control of the Danube. The enemy has advanced twelve miles in the past two days, but Turgujin is fifty miles from the Danube. The railway at Turgujin is unimportant, but if the enemy succeeds in pushing along it to Fintasu, the junction Western Wallachia will be cut off. This is believed to be General Falkenhayn's plan though the coming on of the winter will probably delay its realisation. Fierce fighting at Kimpolung shows that the danger is not grave. It is not far from Kimpolung to Pitesani which is the centre of the whole railway system.

GERMANY.

Germany's New Efforts.

Warning to the Allies.

LONDON, November 17.

The Temps remarks that while it is pleasant and easy to say that Germany has been driven to extremes it is necessary to remember that she has shown her brutal qualities of organisation and that it is certain that the new dictatorship will be a positive result. The Allies must make no equal effort to utilize all their resources with no thought but the end to be attained.—("Pioneer.")

GREECE.

French Demands.

Handed to Premier.

ATHENS, November 17.

General Raques, French Minister of War, handed to the Premier a memorandum of demands, implying that he expected a written reply. The memorandum is believed to require pledges of Greece's friendliness, including the use of Greek railways, the surrender of a quantity of artillery, the expulsion of suspected German agents and the occupation of the neutral zone between new and old Greece by the French.

ARABIA.

Arab Senate Established in Mecca.

LONDON, November 16.

CAIRO.—The Sherif of Mecca has issued a decree establishing an Arab Senate in Hejaz under the presidency of Sheik Mohamed Sheibi.

UNITED STATES.

Sinking of neutrals.

German Explanation.

LONDON, November 17.

NEW YORK.—American fears of the new submarine crisis are confirmed by an interview given by the German Under-Secretary for Foreign Affairs to the correspondent of the "New York Times." The Secretary defended the sinking of neutrals, because they are "transporting ammunition and other contraband" and declared that British ships could not be considered peaceful traders because they were armed.

"Deutschland" Collides with a tug.

Damage not Stated.

LONDON, November 17.

New London Connecticut: The "Deutschland" returned to the port owing to a collision with the escorting tug which was sunk. Seven of the tug's crew were drowned. Damage done to "Deutschland" is not stated. "Deutschland's" cargo is valued at two million dollars. It comprises rubber, pickle, zinc, silver, bars and embassy mail.

Note Telegram reporting the "Deutschland's" sailing was from New London not New Orleans as issued.

"Deutschland" Departs a Second Time.

LONDON, November 17.

A telegram from New Orleans Connecticut says that the German submarine "Deutschland" sailed this morning.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy

DELHI, November 17.

The following telegram, dated the 15th instant, has been received from the Secretary of State by H. E. the Viceroy:—

The British, continuing their successful offensive, have captured the highly fortified village Beaumont Hamel and the village Beaumont. Prisoners reported to date number over 5000. A successful local advance was also made east of Butte de Warlencourt.

Only artillery action took place on the French front. The Italians straightened out their line at several points on the Carso. The enemy offensive in the Carpathians in extreme corner of Galicia was repulsed.

The Rumanians are maintaining their positions in the important Predeal Pass region, but they have had to give way before superior forces in Dragoslavele region on the right bank of Aluta. South of Bumbesti position appears to be that the enemy are now 13 miles beyond the frontier at Vulcan Pass 16 at the Roter turn, 17 at the Forzburn and 5 at the Predeal Pass.

After severe fighting, Serbians captured an important position near Teparoi, 15 miles east south east of Monastir; besides inflicting enormous losses, they captured 1000 prisoners.

The Enemy aeroplane dropped bombs in and about Cairo killing and wounding several civilians and there was only one military casualty.

SIMLA.

Plague report.

SIMLA, November 17.

The plague mortality in India during the week ending 11th November stood at 5033 deaths against 6460 seizures. The Bombay Presidency and Sind alone were responsible for 2526 deaths. Other provincial figures are as follows: Madras Presidency 337, Bihar and Orissa 64, the United Provinces 162, the Punjab 52, Burma 24, Central Provinces 743, Mysore State 321, Hyderabad State 677, and Central India 76.

N. W. FRONTIER.

Fighting on the Indian Frontier.

Heavy Casualties to the Enemy.

DELHI, November 16.

During the past week there were indications that certain sections of the Mohmand tribes together with some Kagauries were bent on mischief possible with the object of attempting to force the blockade which has been established along our border during the past few weeks.

By the 15th November their numbers about Hafizker in the Gandab valley were estimated at some 6,000 and troops from the first division moved out to engage them. Operations lasted from 10 a. m. to 4 p. m. and the hostile gathering was completely dispersed so as to tempt being made to follow up the withdrawal to camp. Our casualties were one killed and 10 wounded, those of the enemy being estimated at 100 killed and wounded. The Royal Flying Corps rendered valuable assistance throughout the operations.

On the 16th November a combined infantry and aerial reconnaissance found no trace of the enemy except one small party in the village of Matin Kale near Michni which harboured the enemy. On the night of the 15th-16th November the village was bombed by aeroplanes with good results.

UNITED PROVINCES.

A Lecture on Mahmud-bin Tughlaq.

ALLAHABAD, November 17.

Mr. G. Gardener Brown, the Principal of Holkar College, Indore, delivered a lecture on Mahmud-bin Tughlaq at a meeting of the United Provinces Historical Society

in Allahabad University Library on Thursday evening. His Honour the Lieutenant-Governor presided. His Honour said, the lecture would form a valuable contribution to their society. Speaking of historical society, His Honour said they had succeeded in attracting all what was best in intellectual society of the provinces. Some of them, His Honour indicated, knew they were beginning an attractive variety of work in the form of research. They had received permission to undertake excavation at Sankara and hoped under supervision of the curator of the Lucknow Museum this would add afresh laurels to their society.

BOMBAY.

Bombay Share Market.

BOMBAY, November 17.

The market in cotton mill shares kept generally steady, though the undertone is by no means strong. Fazulbhai's kept steady at Rs. 647-1-2 and Crescent at Rs. 210. Currimbhoy's declined to Rs. 325, Indore Malwas to Rs. 419, Indian Bleaching to Rs. 265, Pearls to Rs. 465, Phoenix to Rs. 200, David's to Rs. 545, Standard's to Rs. 1,500, Swadeshi to Rs. 1,740 and Central's to Rs. 2,310. Co.aba Land and Mill shares were neglected at Rs. 1,335. Kohinoor was steady at Rs. 720. In Bank shares, the Bank of Bombay was firm at Rs. 1,710 and the Bank of India at Rs. 83. In miscellaneous shares Bombay Burmahs declined to Rs. 1,070, Tata Iron and Steel ordinary to Rs. 327-1-2 and deferred to Rs. 1290. Tramways were weak at Rs. 342-1-2 and Katni ordinary at Rs. 290 and deferred at Rs. 1,080. 3 1-2 per cent Government paper was quoted at Rs. 75-8, 4 per cent at Rs. 97-8-4 per cent, Conversion ex-warrant at Rs. 90-8 and warrant at Rs. 9.

Karachi Freight Market.

KARACHI, November 17.

So far as the Karachi freight market is concerned, the shortage of tonnage has never been more acute. The rates have advanced rapidly during the week, and at the moment no user space is offering. The outlook for shipment of cargo other than wheat, for which of course the Government is supplying the necessary tonnage, is far from promising.

The Bombay University Senate Meeting.

BOMBAY, November 18.

At Friday's meeting of the Bombay University Senate, there was a lengthy discussion on the question whether the Bachelor of Commerce Degree should be made eligible for admission to study on the L. L. B. Degree. Principal Paranjpye moved a resolution for making that concession and urged in support of it that since the B. Sc. degree was considered a sufficient test for admission to the L. L. B. examination there was no reason why they should exclude the Bachelor of Commerce Degree which was in no way an inferior to the other Degree. Against this argument it was urged that the University should stick to the purpose for which the College of Commerce was founded, which was to train young men for business.

Lecture in Bombay.

The famous war correspondent and artist Mr. Frederic Villiers of the "Illustrated London News" will shortly pay a visit to Bombay for a week and deliver a series of graphic lectures.

Death of an Indian hero on the Battlefield.

BOMBAY, November 18.

Last Mail brought the news of the death in action in France on the 12th September last of a young Indian law student Mr. Alec Vas who enlisted in a home regiment in response to Lord Kitchener's appeal.

Mr. Vas belonged to a respectable Gujarati family of Karachi and was a student of Sini College. He was about to complete his terms in the Middle Temple when the war broke out and he with several other members of the Inn joined colours. Lieut. Harrington of his regiment has written in glowing terms of the soldierly qualities of the deceased who is related to Mr. Vas of the Bengal Civil Service.

The Great War Sale and Fete.

Unprecedented Cotton Sales.

BOMBAY, November 18.

Never in the history of Bombay Cotton Market have such high prices been paid for cotton as was done on Friday evening when the Great War Sale and Fete opened with auction sale of cotton bales presented by the cotton merchants and mill-owners of Bombay at the Cotton Green. Even the record of Liverpool, where one bale of cotton fetched £400 at a war sale, was equalled, if not surpassed. Their Excellencies, the Governor and Lady Willingdon, arrived in the auction in semi-state and were received by a Committee headed by the Chairman of the Bombay Cotton Trade Association and the Chairman of the Cotton Exchange. The gathering was a large and representative one consisting of leading cotton merchants and mill-owners, Mr. T. D. Moore, Chairman, Cotton Trade Association, acting as an auctioneer. One big bid followed another prices per bale or per two bales ranging between Rs. 1400 to Rs. 2300. Then came the most sporting offer of all Mr. Gurmukrai Sukhanand securing amid cheers to bales of "Fiy" for Rs. 6200 and thereby winning a silver cup inscribed with the signatures of Their Excellencies the Governor and Lady Willingdon for "the most sporting bid". The second best bid being that for the last lot in the sale by Sir Sassoon Davids for Rs. 3300 for one bale of picking which was auctioned by Lady Willingdon. This lot was several times resold realizing in the end the magnificent sum of Rs. 12300. At the close, Lady Willingdon handed over the prize to the successful buyers and Lord Willingdon in a neat little speech thanked the buyers.

The death is announced in Calcutta of Mr. Gordhandas Khatau Fakauji, a mill owner and a millionaire merchant of Bombay at Nasik this morning. The deceased was a prominent member of the Bhatia community and was a member of the Board of Directors of many Joint-Stock Companies, the Chairman of the Board of Directors of the Oriental Life Assurance Co., Bombay Telephone Co., Bombay Cotton Manufacturing Co., Khatau Mankji Mill and the Presidency Mill.

జూబులు.

విలేఖకులకు ప్రకటన

ప్రథమ పుష్కరము కో. మా. కా. దయచేసి స్వప్రముగా కాగితమున కొకవైపున విరళముగా వ్రాసి పంపుడు. ఒక భాషాభిమాని, విషయ మిదివరకే ప్రకటితము. కం. పి.; ప. బా.; దా. ల. నా; అకటవికట భారత; బా. ఆ. శే; గు. భా. రా; విశాఖపుటము వార్తలు; ఒక ఆంధ్రుడు; బి. రా. మా; టి. పి. క. శా; వనసంతర్పణ. - ప్రకటింప లేనందులకు చింతింపరాదు.

హాకమాన్య తిలకు మహాశయుడు.

ఒంగోలు పురసభ - తుమాషణ.

అయ్యా!

మీ ఆంధ్రపత్రిక 16 వ తేదీ గురువారము సంచిక యందు, మా పురమునందు ఈ నెల 12 వ తేదీ సాయంత్రము విష్ణులయమనందు మదరాసు మెయిలుపత్రిక హాకమాన్య తిలకు మహాశయుని అపిలుకు గురించి వ్రాయుచు ఉపయోగించిన వాక్యముల ఖండించుచు జరుపబడిన సభా విషయము ప్రచురించి యుంటిరి. అందు తొందరచే కొన్ని వాక్యముల తగినదృష్టిగా వ్రాసితిని. అధ్యక్షులు నాయని శాస్త్రిగారి యుపన్యాసమునందు, వారు దొరతనము మెయిలుపత్రికకు పక్షపాతియు చూపుచున్నదని యుద్ధహాంబియూటిని. 22 వ పంక్తిలో, (వారంభోపన్యాసములు (క్రియత మిట్టదొడ్డి వెంకట సుబ్బారావుగారు) "హాక్సను దొరగారిని చంపిన హంతకులు కుటుంబమునందు" అని వ్రాసియుంటిని. దానిని "హాక్సను దొరగారిని చంపిన హంతకుని జాతియందు అని నిర్దుశించుడు. 24, 25 పంక్తులలో, "రాజగ్రహము, స్వామిద్రోహము నను పిగటు" అని తెలియ పరచితిని. దానిని పాఠకమహాశయులు "దొంగ దస్తావేజుల కల్పించిన, దొంగ సాక్ష్యము నిచ్చిన పిగటు" అని నిర్దుశించి ప్రార్థితులు. ప్రథమమున సభ కనేకమంది న్యాయవాదులు, వర్తకులు వచ్చియుండిరి (వ్రాసితిని. కొద్ది మంది న్యాయవాదులు వచ్చిరి. ఇటుల కొన్ని పొరపాటుల చేసినందులకు పాఠకమహాశయులు తుమించెదరు గాక! అధ్యక్షులు నాయని శాస్త్రి, ఉపన్యాసములు మిట్టదొడ్డి వెంకట సుబ్బారావు పంతులు గార్లకు, తొందర కలుగ చేసినందులకు తుమించి, లేఖనని యందుగల పొరపాటుల కరుణించి ప్రార్థించుచున్నాను.

ఒంగోలు స్వకీయ విలేఖకుడు.

II

హామూరాలు లీగు

అయ్యా!

ఈసభ మొదట స్థాపించినప్పుడు 10,000 మంది కాంక్షను చేరులోగా హామూ మెంబర్లు కావలయునని యుద్దేశించబడ్డది. ఇప్పుడు 72 కాఖలు మాత్రము స్థాపించబడినవి. కాంగ్రెసులోగా ననగా కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనులోగా తక్కిన 28 కాఖలు స్థాపించిన 100 కాఖలుందునని ఆరంభలో గారు న్యాయండియా పత్రికలలో బ్రచురించి నారు.

వారు రావలెననియు, మీరు రావలయుననియు కనిపెట్టుకొని యుండువరకు నేపథ్యము కాదు. ఎవరో వకరు ముందంజ చేసి కనీసం ముగ్గురు మెంబర్లతో కాఖలనెల స్థాపించ కూడదు? ఏపట్టణములోగాని పల్లెలోగాని ముగ్గురు మనుష్యుల తలలు కూడవా? ముగ్గురితో స్థాపించిన కాఖ దినదినాభివృద్ధి యగుటకు సందియముండదు. పనిచేయు మనుష్యులుండవలెను.

ప్రతిపనిపికి నేదో స్వంతపని యుండకపోదుగాని తల్లికి నేనచేయునప్పుడు తన స్వంతపనిని కట్టిపెట్ట నక్కరలేదా?

గుంటూరులోని కాఖ మొదట 6 గురుతో స్థాపించబడ్డది. ఇప్పుడు 110 వచ్చికులున్నారు. గుంటూరులో సాధ్యమయినపని యితర గ్రామములలో నెందుకు సాధ్యముకాదు?

శ్రద్ధ కొంచె మున్నయెడల నేపథ్యమయిన పాధించవచ్చు. ఈయుద్ధ సమయమందు ప్రతి యింగ్లీషుబాలుడును తన తల్లిదండ్రు "వాయనాయుధములలో దేశమాతకు మీరేమిసేవచేసితిరి"యని యడుగు చుండునట. "భారతమాతకు నవసరపు దోహదాలలో మీరేమిచేసితిరి"యని సవనబాలురు మనబాలికల అడిగినయెడ నేమిచెప్పయిదు? బాగుగ నాలోచించండి.

ఇంగ్లండులో నొకబాలిక యొక హాస్పిటల్ డాక్టరు గారికి "అయ్యా, సోల్జర్ గాయములు కుదురుటకు నవసరమైన చర్మము కావలసియుండు ననిన్ని అట్టి చర్మము లేమితేలేనే గాయములు కుదరదనులేదనిన్ని వింటాను. అట్లు చర్మ మన సరమయ్యే నేని నాకుం డెలుపుడు. నేనక్కడికి వచ్చెదను మీరు కావలసిన చర్మము నాయెవలు నుండి కోసుకొనవచ్చును నేనీమాట యుక్తముచేత వ్రాయునదికాదు. దేశ సేవ చేయుటకు నాయుత్సాహము నన్నిట్లు పురికొల్పినది. నేను ప్రతి దినము భోజనముకు సంపాదించుకొనవలసి వచ్చినందున మరొక విధముగా సేవచేయునన్నాను" అని వ్రాసెనట. మాకుండు ఆంగ్లేయుల దేశభావనము.

విజయూరి భావనాచార్యులు.

III

చెన్నపురి వరద సాహాయ్యకసభవారికి

విజ్ఞాపన.

అయ్యా!

రివర్ కన్స్ట్రక్టివ్ ఆర్ట్స్ అసోసియేషన్ రాకపూర్వము రాబడిన వరదలు ప్రజలకు, పశువులకు, సస్యములకు, అమితోపయోగముగ నుండెడివి. వరదపాడుచు భూములకు భవ హేమ్య, లంకభూములకు నెట్టిో మెంటుతరములు హేమ్య, అందు లంకభూమియన్న ప్రతివారు సంతోషముతో నుండెడి వారు. అట్టి ఆస్తి గొప్ప ఆస్తిగ ప్రజల భావనలో నుండెను. ఇప్పుడు రివర్ కన్స్ట్రక్టివ్ ఆర్ట్స్ అసోసియేషన్ వచ్చిపదిమొదలు ప్రజలతోడ వ్రాయ నలవిగాను. పూర్వము కృష్ణానది ఆకట్టి ధిగువను చాలా ప్రదేశములలో మాకు నాల్గు మైళ్ళవెడల్పున తాటిచెట్టులతో కలిగి విశాలముగ నుండెడిది. ఎంతవరద వచ్చినను ఆనడివాయన నీరు వడిగ సముద్రగామి అగుచుండెడిది. హేమ్యనీరు తచ్చిన సహ్యాపయోగముగ నొండు చెట్లు వెంటనే జారిపోవుచుండెడిది. ఇప్పుడు కన్స్ట్రక్టివ్ ఆర్ట్స్ అసోసియేషన్ కృష్ణపాయలు యావత్తు పూడుకట్టుగ రెల్లు అన్ని సాయల మొగలను పాతించినారు. కృష్ణపాయలన్నియు మెరక తేలినవి. నడిమిపాయలకు అడ్డుముగ నున్న జమిందారీ లంకలు కోతకోయకుండా జమిందార్లు రెల్లు నాటిందు మండిరి. అందుచే నడిపాయయు మెరక అయినది. లోతుగల కృష్ణపాయ లేనేలేదు. యావత్తు కృష్ణ మెరక అయినది. ఇప్పటి వరదనీరు కృష్ణగర్భములో గుండా లోతుగ ప్రవహించుటకు నీలులేక తాటియెత్తుక భూమిపైని ప్రవహించుచుండెను. ఇందువల్ల కన్స్ట్రక్టివ్ ఆర్ట్స్ అసోసియేషన్ క కట్టలు లేసిరి. పూర్వము ఆ 4-6" యెత్తు కట్టలుండెడివి. ఆ 11.0 యెత్తున నున్న కరకట్టనీరు పట్టుటకు చాలక కరకట్టలు లేని గ్రామములవిదా పడి పక్కగ్రామాదు లన్నియు నాశనమగుచుండెను. సస్యములు పాడగుచుండెను. నదీగర్భములోని లంకలయొక్క యిండ్లచూరులనంటి నీరు ప్రవహించుచుండెను. ఇప్పటి జనోపద్రవవరదలకు ఇది ముఖ్యకారణము. నదీగర్భము లోని భూములు పాడైపోయినవి. భూలు లేవు. లంకలలోని జనము ప్రతిసాయన తరుమగవచ్చి ఈయుపద్రవము పొందలేక యిండ్లకు మెరకపోడికిని యిండ్లు కట్టుకొందమనన గోయి వెట్టి రహితుయొక్క స్వంత పొలములలో నైన పాడెకుచున్న కన్స్ట్రక్టివ్ ఆర్ట్స్ అసోసియేషన్ తీసికొనివచ్చు. ఇట్లు కట్టుకొనుటకు వారి ఉత్తేజపు పొందవలెను. చెట్టుకొట్టుకొనుటకు వారి ఉత్తేజపు కావలయును. లంకలలోని పాతినరెల్లు పశువులపైక రు 2 బండె. ఈవస్తువులలో నైన రెల్లుయట్టిక తీర్చవచ్చు. కరకట్టను పశువు నిలుచుటకు చల్లపడదు. నీడుదున్నిన ప్రాంతాగ్రామము, రహితు ఎట్లు నిర్వహించగలడు? కృష్ణకరకట్టపాటి వెలుపల ఇండ్ల కట్టుకొందమన్న భూమినిగోడు. ఖరీదు ఇచ్చుకొనెదమన్న ఆధికారుల ఆకరహము వచ్చి యిప్పిందు దయాళియ కనబడదు. కృష్ణవరద వచ్చినపుడు ఈలంకల జనముయొక్క కష్టములుమాచి దుఃఖపడద రాతిగుండె కలవాడొకడైనను నుండడు. ఎల్. టి హాగనదొరగారు 1903 సం. వీళ్ళనుమాచి కండ్ల నీరుకారెను నేను స్వయముగ చూచితిని. వరద తీయగానే ఆయనను ఇతరజిల్లాలకు మార్చిరి. ఇప్పుడు తెనాలి డివిజన్ డిప్యూటీ కలెక్టరు మహారాజగ్రహ్ మనెక్ ఖాన్ సాహెబుగారు కొల్లూరు నుకాములోనుండి యాలంకల జనమును పడవలపింప దాటించునపుడు వారు పొందుచుండెను కష్టము పరితాపము, చూచినవారి మనస్సుకు కూడ సంతాపము కలుగచేయుచుండెను. ఈలంకల జనమును ఆపత్తుకాలములో ఒప్పుచేర్చుటకు ఒక పత్ర ఆయుచను సర్కారు ఎత్తువలెను. 20 సం.ల నుండి ప్రజలుచేయు గోరికము అడవిగోదనమయినది. ఇప్పుడు అధికారులకు తెలుపగల దినుముల కాలముల మనుష్యులు ఏమిడి సానుభూతులైయున్నార గాన ఈవైసంగతులు ప్రతివారును మనస్సుగ నుంచుకొని సహాయముచేయ ప్రార్థించెదము. ఇందలి ప్రతి అంశము స్వయముగ విచారించు అధికారులకు నేను సూచన చేయగలను.

జుద్యాల - లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రి.

కృష్ణదేవరాయకాలపు ఆంధ్రవాద్యయంత్ర సెక్షింగింపుచిత్రకభాగము వెల రు. 1-2-0 పప్తిప్రతులకు 1 ప్రతి యినాం. ఆంధ్ర చిత్రకలకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంగ్లాండులందును యుద్ధాధికారులచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొని చూడబడినది. ఎస్. పంతులు నెం. 22 రు. ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

ఇప్పుడేదిగిన స్పెయిన్ దేశపు ద్రాక్షపండ్లు. ధర పాను 1-కి రు. 1-4-0 స్పెయిన్ కంపెని లిమిటెడ్, మద్రాసు.

A New Book on a Highly Patriotic Subject!!! (IN ENGLISH.) "A NATIONAL FLAG FOR INDIA" With 30 coloured illustrations and an introduction by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of the Imperial Legislative Council in India. Price Rs. 1. Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National College, Masulipatam. 601

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము. శరీరమును వివచితరునాత ఆత్మసృష్టి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయవర్ణ చిన్న నైజా చక్కనికూర్పు. వెల రు. 0.8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 591 పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

ప్రాయుగల పొమ్ములు. బయస్కోపులు - ఫీలుములు - డేరాలు - గ్యాసువిషములు - జామ్బులకాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా (592) బి. ఈశ్వరప్ప అండు సర్వు, విశాఖపట్టణము.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు. పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, గోబామొదలగు మొక్కలు మా వద్ద దొరకును. కావలసినవానికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము: - యం. ఓబళ్ళప్ప అండుబ్రదర్సు.

588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటి.

నేపాళదేశపు కత్తూ, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
గోదోజము, మంచిది " ...	7-0-0
ఆరిపచ్చికానా లేక జాన్న " ...	8-8-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం " ...	2-0-0

అమృతాంజనండిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

Approved by Text Book Committee కథలపుస్తకములు:-(1) సరస్వతి (2) సులోచన (3) కాసల్య వెల రు. 0-4-0 దేశోగోగ్యమును, భాష పుష్టియు నొసంగు బాక్ మాత్రము 48 కి రు. 1-0-0. 528 "విద్యానిధి", 87 రాయస్వామివీధి, మద్రాసు. సి. గోపాలనాయకర్, బేసిక్, బాండ్రి మద్రాసు లో 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీయర్లు యంత్రములను తయారుచేయు వారు అయిర్క్ పొందెదరు గాన మీకేమి కావలయునని నను నీరికి తప్పక వ్రాయుడు. 557

మీ న్యాధులకు కుదుర్చుటకు సమీపమార్గము. మదనమంజరి మాత్రము నాడుబయ్యే. ఈ మాత్రము రుబబ్బకము, అక్షియము, గుండబుద్ధి, విప్లవీ, శరీరమానసిక దౌర్బల్యము వీటిని పోగొట్టుట యందు అసాధారణ కీర్తిచెందినది. ఆయుర్వేదవైద్యముల పుస్తకం ఇనాం గా ఇవ్వబడును రాజనైద్య నారాయణజీ కేవలదే ఆయుర్వేదవైద్య ఔషధాల గుము. 167 20, చిన్నబాబుగోడ, మద్రాస్.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము ఆరోగ్యమును కాల్గొనుభయమున పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని ఘటనలు అనుసరించుట. వలె నే కల్లుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలంకశిని శరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును ఆయుర్వేదవి ఇప్పించును, ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యు మేమే భరిచిపంపెదము. వెంటనే వాగ్మయును 219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగూ ఔషధాలయం 156, వ్రాడ్స్, మదరాసు

ప్రపంచ వార్తలు

క్రిస్టి చక్రవర్తిగారి కేంద్రపుత్రుడు సేనలోను పండ్లనకుమారుడు నాకాదళములోను చేరిరి. మూడవ కుమారుడు సేనలోనే చేరును. నాలుగవ కుమారుడు నాకాదళమున చేరి బాన్సుర్నుకు వెళ్లెను. రాజపుత్రులు సేనానాకాదళములలో చేరి యొక దానిని నిర్ణయించుకొని చేరెదరు.

కోలముక్కులలో రోడ్డుపొడి యొకడు కోటిశ్వరుడయ్యెను. సాలజోళ్లను కొని తొళ్లను గుండకిందకొని రసాయనికవస్తువహారమును ముద్దక్రింద చేసి తారు కలిపి మొదట బల్బుగలము యొద్ద నుండి రోడ్డు పొయించెను. ఆ రోడ్డు మీద దుమ్ము ఎగురనే ఎగిరెను. గుర్రపుండ్లు మోటారుబండ్లు బయట బండ్లు వర్షియు చక్కగా పోవును. రబ్బరుగూడ తో రోడ్డు పోయెటట్లు క్రొత్తగా నింకొకరు దారి కనిపెట్టెరి. లండనులో నొక రోడ్డున నీముద్దపోయగా రోడ్డుచాలా బాగుగా నున్నది.

క్రిస్టిను డి. అవంథాలను నొకటివీ దక్షిణ అమెరికా, పోర్చుగల్, హోల్లాండ్లలోని 10 ఏండ్లక్రితముచట 75 సం॥ ది సేనలమాత్రముండెరి. అట్టికి 10 సం॥ క్రితముల క్రిత మొకసారి టిపాల పంపబడినది. మరల నిపుడు పంపబడుచున్నది. అట్టి ప్రజలకియంద్రపు గొడవతెలియనే తెలియదనచ్చును. ఇప్పుడొక సం॥మునా రాచినికబోయి పరిశోధింప గోరుచున్నాను. ఇంకొకరినండి సం॥మునా కొకసారియో రెండుసార్లు అట్టి టిపాలు పంపబడవచ్చును. టిపాలు పొతుగా నున్నావోయి అట్లండి పడవమీద పోవలెను.

బెక్కిల్స్ వాడెను కొక క్రింగిగుండవలె నీ వస్తువు మీద బడిన నా వస్తువును నాశనము చేయగలదు. గాని 40 మైళ్ళ ఎత్తైన వాయువుదగ్గర నున్నది. ఈవాయువేటికిలో నున్న మున్నాము. గాన వాడెనుకు గరానరిగ మరమీద బడకుండు వాయువుదాని నాపి పెట్టిన దింపును. గాన మన కహాయము కలుగుటలేదు. ఇట్లు 40 మైళ్ళ ఎత్తైన వాయువు లేక పోయినచో చివరకు కొక ప్రాణిచిటుకునవలసి యుండును.

క్రిస్టిను సేనలోని వైనికలకు ప్రతివానికి ప్రతిదినము రియ్యబడు భవ్యము. 1 పాను ఎత్తు కొత్త మోసము లేక 3 పాను ఎత్తు నిలువ యుండగల మోసము. 1 1/2 పాను కొత్త లేక 1 పాను కొత్త గులు. 4 అవున్సులు లేకను, 3 అవున్సులు చీకా. 1/2 పాను క్రొత్త మోసగాయలు లేక 2 అవున్సులు నిలువ యుండగల మోసగాయలు. 5/8 అవున్సు తేయాకు. 3 అవున్సులు గాయు. 3 అవున్సులు పంపదా. 1/2 అవున్సు పువ్వు. 1.50 అవున్సు ఆవాలు. 1.30 అవున్సు మిరియాలు. 1 అవున్సు పూగిగాయలు. వాసుకకు మూడు సార్లు. 1.12 హాలడ

బ్యా. 1.320 గాలను, నిమగ్నము. (వైద్యుల యనుమతిని పొందిన వారికి. 2 అవున్సులు పొగాకుగాని సిగరెట్లుగాని. (వారమున కొకసారి. 2 అవున్సులు. 1-64 గాలను కమ్ముసారా (వైద్యుని ఆనుమతి పొందిన వారికి. ఇవి గాక పి.పోపు-ఆక్స్-వెన్న-చొకలెట్టు-కోకో - పాలు మున్నగునవిగూడ యియ్యవచ్చును. తినబంధారపు సరుకుల భరణ మితివారిపోయి ప్రజలవద్ద పడుచున్నాను. గాని వైనికలకు కట్టడలు బాగుగానే పొందుచున్నవి.

గుండు దెబ్బతగులుట మున్నగు నాపదలనలన మోచే తినో మోకాలనో తెగగొట్టవలసి వచ్చినపుడు వైద్యులటుల తెగగొట్టి ఆ భాగములను పాలిసేయుటలో సరిగా పాలిసేయక కంకరటింకరగా పాలిపెట్టినచో చికిత్స నందినవారికి మిగిలిన అత్యుపయోగమునందపరిమితముగు బాధకలుగుటలు. అపుడాగోతిని మరల త్రవ్వి ఆయనయక భాగమును సరిగ పాలిపెట్టినచో నాబాధ తీరునట. ఇట్టి దెన్నిసార్లు జరిగినది. తెగిన ముక్కలను మిగిలిన శిశిరమునును ఎట్టి సంబంధమో తెలియకున్నది. ఇది చాల నాశ్వర్య కరమైన వైదను నత్యవైన విషయము.

యాన్సు మైసలో ఘట్టు వైడింగులో నొక చిత్రమును వెండ్లి ఆచారముగలదు. వ్యవృ వివాహసంతకము గుడినుండి మరల పిల్ల గృహమునకు వచ్చినపుడు వెండ్లి రొట్టెముక్కల నామెమీదను ఆమెకొకడయ బోయినవారి మీదను వర్షించెదరు. రొట్టెముక్కలనేగాక పింగాణిపట్టెములను గూడ విసరెదరు. ఆపట్టెములు పగిలిన శుభనూచకము. పగలకున్న శుభనూచకము.

ఒకడు ఒకకళాశాలలో 76 ఏండ్లు వివశకుండ బండ్లకు పనిచేసి 87 క ఏట చనిపోయెను. 11 క ఏటనతడు పనిలో ప్రవేశించెను.

పదిలక్షలు సంపాదించగలిగినచో పిమ్మట నలడు కోటి శ్వరుడగుట బహుమలభము. జే.జి. రాకు షెల్టర్ ప్రపంచమున మిక్కిలి భవంతుడు. 1878 న సంవత్సరమునాటి కతనియొద్ద 10 లక్షలుండెను. 1885 నాటికి కోటిపానులుచేరెను. 1890 నాటికి 2 కోట్లు. 1889 నాటికి 5 కోట్లు. నేటికి 10 కోట్లు, చేరెనది.

సాశ్వత్తులలో గూడ కలలను గూర్చి నమ్మకము గలదు. ఒక యువతి ఒక యువకుని కలచి వెండ్లి యాడగోరుచుండగా దేవాలయమున వెండ్లిగంటలు మ్రోగియుట నామె కలగనిచో నాయకుడు దామెను పరిత్యజించి మరియొకని వివాహ మగునట. అందువలన నామె వెంట దుఖ మున్నట్టికి కలిగిన ఆ వివాహము జరుగకుండుట ఆమెకు బాగునట.

ఆంగ్లదేశమున 40 ఏండ్లుదాటిన స్త్రీలకు పనిపాటులు దొరకవనివాడుక గలదు. వారెందులకును పనికిరారని తలపబడుచుండిరి. కాని అదిపారబాటు. నలుబది ఏండ్లు దాటిన స్త్రీలిపుడు చాలయంది బాధ్యతగల పనులలోనున్నారు. నలుబది ఏండ్లుదాటిన స్త్రీలకు వరా స్వేచ్ఛణములు - నలపులు - వదలి పోయి కార్యదీక్ష బాధ్యత కలుగునని వైస్లెకం వెనీ జనరలు మేనేజరు లారీగారు వ్రాసిరి.

వైనికలకు నిత్యమును లక్షలకొలది రొట్టెలు చేయవలసియున్నది. రొట్టెలను చేయువారు రాత్రింబగళ్లు వంతుల ప్రకారము పని చేయుచుందురు. ప్రాన్నులో నొక రొట్టెల యంత్రకాలలో 400 మంది ప్రతిదినము (2 పానుల రొట్టెలను) 120 వేల రొట్టెలను చేసెదరు. ఇట్టి వెన్నియో గలవు.

పండులయందు జర్మనులకు చాల భక్తిగలదు. వారు బూనబర్ల పురమందినమున నొక స్మారకచిహ్నమును కట్టించిరి. అది యొక అద్దముల పెట్టె. నానిలోనొక శుక్ల-నూకర-కళేబర మున్నది. "బూనబర్లలో ఉప్పుటాటలను కనిపెట్టిన పంది ఇదిగో" అని దాని క్రింద వ్రాయబడినది.

యుద్ధ మారంభమై నప్పటినుండియు రష్యాచక్రవర్తి యొక చిన్న గృహమున నివసించుచు సమరకార్యముల నిర్వహించుచున్నాడు. సర్వభాగములను పరిత్యజించి, ఆతడు సామాన్య వైనికలవలెనే దినచర్య గడుపును. ప్రతిదినము నుదయమున 6 గంటలకు నిద్రలేచుచు తిండివేళలందును. సి.కారు సమయమునందును లేవ నిరంతరమును పనిచేయుచుండును. 4 గంటల సేపటికంటె వెక్కువగా నిదురబోవుట లేదు. ఈ జీవితమే సౌఖ్యతమ మని ఆతని అభిప్రాయము.

గృహ కృత్యములు.

బొగ్గులగొడ వుప్పును నీర్లును చల్లినచో బొగ్గులు బాగుగా నిలచి కాలును.

త్రాసు కాగితపు ముక్కలను సాల్ఫురిక్ ఆమ్ల నీళ్ళలో నానబెట్టి ఎండపెట్టి నిలవయుంచుకొని ఒకటిను రేకుదబ్బాలో కొన్ని ముక్కలను ఎండిన లవండర పువ్వులకుకొన్నిటినివేసి అగ్నిపుల్లగిసి అంటించినచో మంచివాసనవచ్చును. అది చాల ఆరోగ్యకరము. కోగుల గదులను శుద్ధిచేయుటకిది చాల యుపయుక్తము.

పుల్లిపాయలు వండిన పాత్రకు పుల్లిపాయలు వాసన యుండకుండుట కాపాత్రలో నేడినీళ్ళుపోసి దానిలో మందు చున్న కొక కచ్చును వేయవలెను.

పాలు కొద్దిగా విరుగుచూపినపుడు కొంచము సోడా పొడినివేసి కలిపినచో బాగుపడును.

బంగాళాదుంపలకు వెన్న రాసి బాల్బోలో వేసి వేయించినచో మెత్తబడి బాగుగా నుండును.

AMRUTANI
Best Indian
Pain Balm.

అమృతాంజనము
ఆస్తి నొప్పులకు పరమావృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8 0
తలనొప్పుల మాన్పును నాయువు పోషాగొల్పును
పార్శ్వపు నొప్పుల బాధదోలును. పొట్లపొట్లను
ననమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు అండు బొంబాయి.

విడ్డలకు
ఆరోగ్యకరమగు చక్కని
రక్తము పట్టి, దేహమునకు బల
మును, చక్కని జీర్ణ శక్తియు,
చురుకుదనమును, ఆయుర్వృద్ధి
యును గలుగుటకు కావలసినంత
శుభ్రమగు గాలి యవసరము.

కాని తేజుగా విడ్డలు చుంచి గాలి బిల్లిక తగిన వ్యాధులు
మొనపక, చక్కగా జీర్ణించుకొనక, బలహీనులై చురుకుదనము
లేక, ఆరోగ్యము దక్కి, సన్నమగుచు, బాగుగా మెరుగక తల్లి
దండ్రుల దుఃఖమునకు కారణులై యుండును. వారికి పునరారోగ్య
ము నిచ్చి జీర్ణశక్తిని బలపఱచి చురుకుదనమును శరీరమునకు పలుకృ
ము గలిగించుటకు

స్టెరన్సు నారి కాడ్లవర్ ఎక్స్క్ల్యువ్ వెను
అవసరము. ఈచీటిని చూపించి నేడే ఒకబుడ్డిని కొనుడు.

TAKE IT ANY TIME IN ANY CLIME

సవినయమునది. టటోపరస్తా 490

0-0-0-0-0-0
0-12-0-0-0-0
0-0-0-0-0-0
0-0-0-0-0-0

0-0-0-0-0-0
0-12-0-0-0-0
0-0-0-0-0-0
0-0-0-0-0-0

ది. పరస్తా పెర్మ్యుమరీ కో,

నెం 1 రు, పైకోసి, బొంబాయి. నెం 3 రు.

పాత్యపు వేంకటాచల

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకానుయహర కస్తూరిమాత్రల నిష్పదైనను పరికింపును.

ప్రతివర్ణమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియావారుమాత్రమే కాక; బర్మా, సిలోక్, మలియన్, గోవా, ఫీజిలెండ్, ఈస్ట్రాఫీకా, మున్నగు ప్రదేశములవారుకూడ నిసిద్ధాంతమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకానుయహర" కస్తూరి మాత్రలసీసా మియింటు నున్నదెడల, మాటికి, వైద్యులను యమును, నిశ్చించి, మొరవెట్టుకొనుట; తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అతిర్దము, పార్శ్వ వాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధము, దగ్గు, గెజమునొప్పి, బల హీనత, అనాలోగ్యము, చెడ్డనిటిసంది గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేకరోగములును, ఈ సిద్ధాంతము సేవచే నాశ్చర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

జిప్సరైన్ యావ్యాపారగురువులు, ప్రతిసీసాయందును, ఉండును; మాచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 260 మాత్రలన్న సీసా 8 అణాలు మాత్రమే.

6 సీసాల వొకసారి తేప్పించుకొనిన

టసాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0

12. సీసాలూకసారి కొనిన 2-12-0

25. సీసాలూకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేద

దీను సిద్ధాంతములు దొరుకును.

కామలూగు ఉచితముగా నిచ్చెదము. (591)

నిలాసము:—శ్రీ సీతా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కల్యాణి - ప్రతితుడు

ఇది షేక్స్పియర్ గ్రును ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి తేట తెలుగున ప్రేమలకు బాంధవ్యము తెలియ నట్లు రచించబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్తములు, మన తెలుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథా సంవిధానమును పాత్ర చతుర్త్తమును రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి అ. 1. ప్రతితుడు -

ధైర్య కవచము

మనుజునకు గల పాతప గుణములలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యముగల ఆపదలయందు మనస్సు చలించకుండుట. మనుజుడు ధరింపదగినన్ని కవచములును ఆత్మ శత్రుములచే భేదింపదగినవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో యాత్మ శత్రుములకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యత్రభీష్మాత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ హనుమత్;" అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క చరిత్రను నతి సులభతైలినీ తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,

285

ఆనందమునాలయము, మద్రాసు.

అత్యుత్తమ ఆయుర్వేద

582

మూలరోగాంతక గిన్నె

ఈ గిన్నెయందు మంచి మజ్జిక వేసి రెండు నిమిషములు వుండనిచ్చి 10 దినములు ప్రాంతికాలం నందు పుచ్చుకొనిన సమస్తవిధ మూలరోగములు నివారణ యగును. ఇది గాక అత్యుత్తమ, శీతచేద్య, మలబద్ధకము ఇత్యాది, రోగముల తప్పక పోగొట్టును. ఇందుకు పథ్యములేదు. ఇందు రసాని ధాతువర్ణము చేరలేదు. పరిశుద్ధమగు మూలకలచే తయారుచేయబడినది. వెల 50.0, తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.

యోగ్యతాపత్రములు

1. నేలు బాలకృష్ణ టాకర్ (బాంకర్) పికానిస్ 7 సం॥ముల మూలము, 2. మెసర్స్ హాచమాన్ దాగు మేతా గారు, వత్సలాపిదీ, ముల్కాపాబనూరు, కలకత్తా, 10 సం॥ముల మూలము, 3. పనిలాల్ డి. శ్రీమాలి గారు, సౌకారుపేట, మదరాసు, 11 సం॥ముల మూలము, 4. మిస్టర్ కె. పి. కృష్ణ మిశన్ గారు, బారిష్టరు, సాలపురము, 5. గోమలదాసు గారు (గుజరాత్) హైదరాబాదు (దక్కన్) 10 సం॥ముల మూలము, 6. మె॥ ఆరుముగ శేట్టి గారు, రెడ్, తిరుపత్రియూరు, వైద్యశాల, మదరాసు. 4 సం॥ముల మూలము, గుణమిచ్చినవి వ్రాసి యున్నారు. ఇదిగాక అనేకులకు యీ రోగముమండి విముక్తి చేసినారము.

మెడలిక్కు

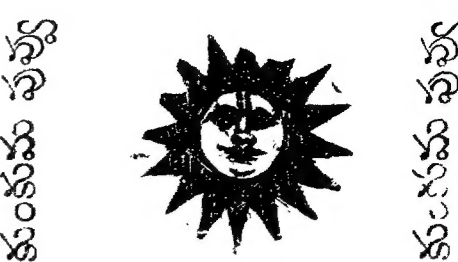
ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎన్. శర్మగారు,

యె. యం. యె. సి.

బాలకృష్ణ టాకర్ వాటా, 177, వై నాటనూరు, మదరాసు.

జీర రసాయనము:—ఈయోత్తరము సేవించు వలన అన్నము వచనమగును జీర్ణశోశము భాగవదీ రసనావము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధము మానును. 25 మాత్రల డబ్బి 1.కి వెల 1-4-0. అమృతాంజనడిపో, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్గము గమనింపును. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21. హమ్మంబీడ్, బొంబాయి.

చిన్న పురుగులు

124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, నెండుకలూడుట, పుర్రెపై జిల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతపలా! ఈ పురుగులతె రెండుబకల్లు, విధి విధానములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్గుపూములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడి యుండును.

తీరికలేక పనిచేయుచుండు ఈయండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన తెనెటిగ సహకారిగా నుండదగినబంట్లు.

చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నికో థక నిగ్గుంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన ఆచి కాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినయ్యును.

కావున నిట్టి చరమకర్తువును

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపును. చుండుకు బోగొట్టును. వెండుకలను చాలనిర్మలము. పుర్రెయందుకు బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిశుభ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలకు తయారు చేయువారి మోగు మన పడకుండు.

వెల గుడ్డి 1.కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0

3.కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-0-7-0

ఉచితము.

ఈ యగుణములు బుబుబు పొందుకయి, అట్లొచ్చిన పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

నోలు ఏజెంట్లు:—

ఆండ్ల యిండియన్ డ్రగ్ అండులెమికల్ కంపెనీ నెం 155, జుమ్నానీబీడ్, బొంబాయి.

భాదాపీడితులకు వరము: ఐనొడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఈ పరిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కిరీటునుకంటి నుండు. మరుపులను, చుచ్చలను గండమాలను పుండ్లను, ప్రాంతిసోపులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యస్థమైన అన్ని విధములైన వోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాశలంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 టోస్సుల బుడ్డిలలో అమ్ముబడును.

ప్రొవైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144. No 2, BOMBAY.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘమరాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీనేలు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.

వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అడ్డకము.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహండ పురాణము

వ్యాసమహర్షి నిరచితములగు పురాణము పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెల్లు పుట్టినచో మలభేదము లేక కలికా ఆచారవ్యవహారము తెల్లెట్లుమాత్రే? ఈ మొదలగు విషయము తెన్నియొ యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా రీగ్రంథమువై మంచియభిప్రాయము నిచ్చి యున్నారు. శైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు వెల 4-0-0. అత్యుత్తమ ప్రతి 5-0-0 కర్పణు చేయ.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదువధురము, బాకగిచ్చితము. 2900 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు, కాకితోడెండు భాగ రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.

26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగు పండితుడు. మునిసిపల్ ప్రెస్, మదరాసు, డి.కప

జేమ్సు గారి బగ్ కిట్

(నల్ల సంతక రిణి)
ఈమందు నల్లులను నాశనము చేయగలదు. నల్లులుచేరు బొక్కలలోను, చేరుటకు వీలయిన కంటేలలోను, ఈమందు వేసినయెడల, నల్లు లన్నియు నాశనముకాగలవు. హిందూ దేశ వాసులకు జేమ్సు బగ్ కిల్ చాల ఉపయోగకారి. ధర బుడి 1-కి

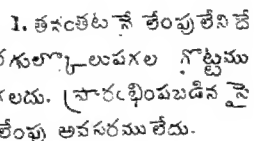
U. 0—⁵⁵12—0

మందులవ్యాపారులు, మౌంటు రోడ్డు
మదరాసు.

368

327

పెట్టరు ఇంజనుల
ప్రత్యేక
ఉపయోగాలు.

దేవు అందు కంపెని, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

(572)

5 గురు కూర్పుండుటకు తగినబండి. రు. 2850

హాదక్కును, ముందు ఎలక్ట్రిక్కు-చీపములు, గ్లియోబ్ కోమ్ము, గాలితెర, ఇతర పనిముట్లు అన్నియు గలవు

ప్రపంచములో వాడుకలోనున్న మో
తొడుక్కాదు. లో హిందూకాదులు నగమున్నవి.
ప్రపంచములోని మహామూల యీబండ్లి గొవ
మోగించి చూచి ప్రకప్తమయినది రుజువు
వేసిరి. ఇది మోతొడుక్కాదునకే కాక దీని
వైష్ణవమతచుద్ధ భామునందలి ప్రతియో
కాయినది తిగిన మోతొడుగువనిని చేయించు
కొనవలయు.

సమయమునకుండుటకు పనిచేయుచున్న మోటారుకారు ఇదియే. ఘోరకారు స్వంతకారులకు ప్రయాణమును సంతోషముగలిగించు కారు ఇత. ఏదేకమున ప్రయాణము చేసినను చేయుదురుగాక ఘోరము కొనుదు. ఇప్పుడే కొనుదు. రు 2850 - వెర్నెట్టియరు మోటారుకారులతో ఇప్పుడే వచ్చింది. మీరు వలయుకారులకు ఇప్పుడే ఆర్డరు వ్రాయించుదు. లేకున్న ఆకాశంగము కలుగగలదు. వ్రాయునప్పుడు ఈ పత్రక పేరు నుదహరించుడు. డి. డి. టింగుకండ్లెని నిమిటెడ్. మదరాసు.

Oakes & Co., Ltd., Madras.

ఓక్సు అండ్సుకం వెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

Printed and Published by K. Nageswara Rao at the "Andhra Patrika" Press, 6 & 7 Thumbu Chetty Street, George Town.